

ΧΑΡΜΙΔΗΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

St. II
p. 153

Ἦκομεν τῇ προτεραίᾳ ἐσπέρας ἐκ Ποτειδαίας ἀπὸ τοῦ a
στρατοπέδου, οἷον δὲ διὰ χρόνου ἀφικόμενος ἀσμένως ἦα
ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβάς. καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Ταυρέου
παλαίστραν τὴν καταντικρὺ τοῦ τῆς Βασίλης ἱεροῦ εἰσήλ-
θον, καὶ αὐτόθι κατέλαβον πάνυ πολλούς, τοὺς μὲν καὶ 5
ἀγνώτας ἐμοί, τοὺς δὲ πλείστους γνωρίμους. καί με ὡς
εἶδου εἰσιόντα ἐξ ἀπροσδοκίτου, εὐθύς πόρρωθεν ἠσπάζοντο b
ἄλλος ἄλλοθεν· Χαιρεφῶν δέ, ἅτε καὶ μανικὸς ὢν, ἀνα-
πηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρὸς με, καὶ μου λαβόμενος τῆς
χειρός, ὦ Σώκρατες, ἦ δ' ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης;
Ὀλίγον δὲ πρὶν ἡμᾶς ἀπιέναι μάχη ἐγεγόνει ἐν τῇ Ποτειδαίᾳ, 5
ἦν ἄρτι ἦσαν οἱ τῆδε πεπυσμένοι.

Καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀποκρινόμενος, Οὐτωςί, ἔφην, ὡς
σὺ ὄρας.

Καὶ μὴν ἠγγελαί γε δεῦρο, ἔφη, ἦ τε μάχη πάνυ ἰσχυρὰ
γεγονέαι καὶ ἐν αὐτῇ πολλοὺς τῶν γνωρίμων τεθνάναι. c

Καὶ ἐπεικῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ ἀπήγγελαί.

Παρεγένου μὲν, ἦ δ' ὅς, τῇ μάχῃ;

Παρεγενόμενην.

Δεῦρο δὴ, ἔφη, καθεζόμενος ἡμῖν διήγησαι· οὐ γάρ τί 5

a 1 ἦκομεν BT: ἦκον μὲν bt   a 2 ἀσμένως B: ἀσμένως T:
ἀσμενος Hirschig   a 4 Βασίλης] βασιλῆς B (sed suprascr. ικ):
Βασιλικῆς T   b 1 εἶδον t: ἴδον BT   c 5 τι scr. recc.: τοι
BTW

πω πάντα σαφῶς πεπύσμεθα. Καὶ ἅμα με καθίζει ἄγων
παρὰ Κριτίαν τὸν Καλλαίσχρου.

Παρακαθεζόμενος οὖν ἡσπαζόμεν τόν τε Κριτίαν καὶ τοὺς
ἄλλους, καὶ διηγούμεν αὐτοῖς τὰ ἀπὸ στρατοπέδου, ὅτι μέ
d τις ἀνέροιτο· ἡρώτων δὲ ἄλλος ἄλλο.

Ἐπειδὴ δὲ τῶν τοιούτων ἄδην εἶχομεν, αὖθις ἐγὼ αὐτοὺς
ἀνηρώτων τὰ τῆδε, περὶ φιλοσοφίας ὅπως ἔχοι τὰ νῦν, περὶ
τε τῶν νέων, εἴ τινες ἐν αὐτοῖς διαφέροντες ἢ σοφία ἢ κάλλει
5 ἢ ἀμφοτέροις ἐγγεγονότες εἶεν. καὶ ὁ Κριτίας ἀποβλέψας
154 πρὸς τὴν θύραν, ἰδὼν τινεας νεανίσκους εἰσιόντας καὶ λοι-
δορουμένους ἀλλήλοις καὶ ἄλλον ὄχλον ὀπισθεν ἐπόμενον,
Περὶ μὲν τῶν καλῶν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, αὐτίκα μοι δοκεῖς
εἶσεσθαι· οὔτοι γὰρ τυγχάνουσιν οἱ εἰσιόντες πρόδρομοί τε
5 καὶ ἔρασταί ὄντες τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι τὰ γε δὴ
νῦν, φαίνεται δέ μοι καὶ αὐτὸς ἐγγὺς ἤδη που εἶναι προσιῶν.

Ἔστιν δέ, ἦν δ' ἐγώ, τίς τε καὶ τοῦ;

Οἶσθά που σύ γε, ἔφη, ἀλλ' οὐπω ἐν ἡλικίᾳ ἦν πρὶν σε
b ἀπιέναι, Χαρμίδην τὸν τοῦ Γλαύκωνος τοῦ ἡμετέρου θείου
ὑόν, ἐμὸν δὲ ἀνεψιόν.

Οἶδα μέντοι νῆ Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γάρ τι φαῦλος οὐδὲ
τότε ἦν ἔτι παῖς ὢν, νῦν δ' οἶμαί που εὖ μάλα ἂν ἤδη
5 μειράκιον εἶη.

Αὐτίκα, ἔφη, εἶση καὶ ἡλικίος καὶ οἶος γέγονεν. Καὶ ἅμα
ταῦτ' αὐτοῦ λέγοντος ὁ Χαρμίδης εἰσέρχεται.

Ἔμοι μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, οὐδὲν σταθμητόν· ἀτεχνῶς γὰρ
λευκὴ στάθμη εἰμὶ πρὸς τοὺς καλοὺς—σχεδὸν γάρ τί μοι
10 πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται—ἀτὰρ οὖν δὴ καὶ
c τότε ἐκεῖνος ἐμοὶ θαυμαστὸς ἐφάνη τό τε μέγεθος καὶ τὸ
κάλλος, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι πάντες ἐρᾶν ἐμοιγε ἐδόκουν αὐτοῦ—
οὕτως ἐκπεπληγμένοι τε καὶ τεθορυβημένοι ἦσαν, ἠνίκ'

d i ἀνέροιτο T: ἀν ἔροιτο B (γρ. καὶ ἀνέροι^{το} b) b 7 εἰσέρχεται
T: ἔρχεται B (γρ. εἰσέρχεται b) b 8 σταθμητόν BT: ἀστάθμη-
τον b

εἰσῆει—πολλοὶ δὲ δὴ ἄλλοι ἐρασταὶ καὶ ἐν τοῖς ὀπισθεν
εἶποντο. καὶ τὸ μὲν ἡμέτερον τὸ τῶν ἀνδρῶν ἦττον θαν- 5
μαστὸν ἦν· ἀλλ' ἐγὼ καὶ τοῖς παισὶ προσέσχον τὸν νοῦν,
ὡς οὐδεὶς ἄλλοσ' ἔβλεπεν αὐτῶν, οὐδ' ὅστις σμικρότατος
ἦν, ἀλλὰ πάντες ὥσπερ ἄγαλμα ἐθεῶντο αὐτόν. καὶ ὁ
Χαιρεφῶν καλέσας με, Τί σοι φαίνεται ὁ νεανίσκος, ἔφη, d
ὦ Σώκρατες; οὐκ εὐπρόσωπος;

Ἐπερφυῶς, ἦν δ' ἐγώ.

Οὗτος μέντοι, ἔφη, εἰ ἐθέλοι ἀποδύναι, δόξει σοι ἀπρόσω-
πος εἶναι· οὕτως τὸ εἶδος πάγκαλός ἐστιν. 5

Συνέφασαν οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ταῦτα τῷ Χαιρεφῶντι·
κἀγώ, Ἡράκλεις, ἔφη, ὡς ἄμαχον λέγετε τὸν ἄνδρα, εἰ ἔτι
αὐτῷ ἐν δὴ μόνον τυγχάνει προσὸν σμικρόν τι.

Τί; ἔφη ὁ Κριτίας.

Εἰ τὴν ψυχὴν, ἦν δ' ἐγώ, τυγχάνει εὖ πεφυκώς. πρέπει e
δέ που, ὦ Κριτία, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι τῆς γε ὑμετέρας οὐτα
οἰκίας.

Ἄλλ', ἔφη, πάνυ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἐστιν καὶ ταῦτα.

Τί οὖν, ἔφη, οὐκ ἀπεδύσαμεν αὐτοῦ αὐτὸ τοῦτο καὶ 5
ἐθεασάμεθα πρότερον τοῦ εἶδους; πάντως γάρ που τηλικούτος
ὢν ἤδη ἐθέλει διαλέγεσθαι.

Καὶ πάνυ γε, ἔφη ὁ Κριτίας, ἐπεὶ τοι καὶ ἔστιν φιλό-
σοφός τε καί, ὡς δοκεῖ ἄλλοις τε καὶ ἑαυτῷ, πάνυ ποιητικός. 155

Τοῦτο μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Κριτία, πόρρωθεν ὑμῖν τὸ
καλὸν ὑπάρχει ἀπὸ τῆς Σόλωνος συγγενείας. ἀλλὰ τί οὐκ
ἐπέδειξάς μοι τὸν νεανίαν καλέσας δεῦρο; οὐδὲ γὰρ ἂν που
εἰ ἔτι ἐτύγχανε νεώτερος ὢν, αἰσχρὸν ἂν ἦν αὐτῷ διαλέ- 5
γεσθαι ἡμῖν ἐναντίον γε σοῦ, ἐπιτρόπου τε ἅμα καὶ ἀνεψιοῦ
οὗτος.

c 7 ἄλλοσ' ἔβλεπεν scr. Coisl. : ἄλλοσέβλεπεν T : ἄλλος ἔβλεπεν B
(sed ω supra o b) W d 4 ἐθέλοι B W : ἐθέλει T d 7 λέγετε scr.
recc. : λέγεται B T W d 8 δὴ Θ : δὲ B : om. T W e 8 φιλόσοφός
τε B W (sed γ supra τ W) : φιλόσοφος γε T a 4 ἂν που] δήπου ci.
Naber a 5 εἰ ἔτι ἐτύγχανε Goldbacher (εἰ ἐτύγχανεν ἔτι Cobet) :
ἔτι τυγχάνει B W : εἰ ἐτύγχανε T : γρ. εἰ γ' ἐτύγχανεν in marg. W

Ἄλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις, καὶ καλοῦμεν αὐτόν. Καὶ
 b ἅμα πρὸς τὸν ἀκόλουθον, Παῖ, ἔφη, κάλει Χαρμίδην, εἰπὼν
 ὅτι βούλομαι αὐτὸν ἰατρῷ συστήσαι περὶ τῆς ἀσθενείας ἧς
 πρῶην πρὸς με ἔλεγεν ὅτι ἀσθενοῖ. Πρὸς οὖν ἐμὲ ὁ Κρι-
 τίας, *Ευαγχὸς τοι ἔφη βαρύνεσθαί τι τὴν κεφαλὴν ἔωθεν
 5 ἀνιστάμενος· ἀλλὰ τί σε κωλύει προσποιήσασθαι πρὸς
 αὐτὸν ἐπίστασθαί τι κεφαλῆς φάρμακον;

Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· μόνον ἐλλέτω.

Ἄλλ' ἤξει, ἔφη.

Ὁ οὖν καὶ ἐγένετο. ἦκε γάρ, καὶ ἐποίησε γέλωτα
 c πολύν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῶν καθημένων συγχωρῶν τὸν
 πλησίον ἐώθει σπουδῆ, ἵνα παρ' αὐτῷ καθέξοιτο, ἕως τῶν
 ἐπ' ἐσχάτῳ καθημένων τὸν μὲν ἀνεστήσαμεν, τὸν δὲ πλάγιον
 κατεβάλομεν. ὁ δ' ἐλθὼν μεταξὺ ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Κριτίου
 5 ἐκαθέζετο. ἐνταῦθα μέντοι, ᾧ φίλε, ἐγὼ ἤδη ἠπόρουν, καί
 μου ἡ πρόσθεν θρασύτης ἐξεκέκοπτο, ἦν εἶχον ἐγὼ ὡς πάννυ
 ῥαδίως αὐτῷ διαλεξόμενος· ἐπειδὴ δέ, φράσαντος τοῦ Κριτίου
 ὅτι ἐγὼ εἶην ὁ τὸ φάρμακον ἐπιστάμενος, ἐνέβλεψέν τέ μοι
 d τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀμήχανόν τι οἶον καὶ ἀνήγετο ὡς ἐρωτήσων,
 καὶ οἱ ἐν τῇ παλαιστρᾷ ἅπαντες περιέρρουσιν ἡμᾶς κύκλῳ
 κομιδῆ, τότε δὴ, ᾧ γεννάδα, εἰδόν τε τὰ ἐντὸς τοῦ ἱματίου
 καὶ ἐφλεγόμεν καὶ οὐκέτ' ἐν ἐμαντοῦ ἦν καὶ ἐνόμισα σοφώ-
 5 τατον εἶναι τὸν Κυδῖαν τὰ ἐρωτικά, ὃς εἶπεν ἐπὶ καλοῦ
 λέγων παιδός, ἄλλῳ ὑποτιθέμενος, εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέ-
 ναυτα λέοντος νεβρὸν ἐλθόντα μοῖραν αἰρεῖσθαι
 e κρεῶν· αὐτὸς γάρ μοι ἐδόκουν ὑπὸ τοῦ τοιούτου θρέμματος
 ἐαλωκέναι. ὅμως δὲ αὐτοῦ ἐρωτήσαντος εἰ ἐπισταίμην τὸ τῆς
 κεφαλῆς φάρμακον, μόγις πως ἀπεκρινάμην ὅτι ἐπισταίμην.

a 8 καλοῦμεν B T W : καλωμεν scr. Ambr. 56 b 9 δ B W : ὑπερ T
 ἦκε T : ἦκει B W (sed ε supra ει W) c 2 ἐώθει W. Dindorf : ὥθει
 B T καθίξοιτο in marg. T c 4 κατεβάλομεν T : κατελάβομεν B
 c 8 τέ μοι T (sed ε supra οι) : δέ με B d 3 εἶδον W : ἴδον B T
 d 4 ἐν T : ἐπ' B W d 6 κατέναντα T : κατ' ἐναντία B W
 d 7 μοῖραν T : μοῖραν W : ἀθανατώσει θεία μοῖρα B αἰρεῖσθαι]
 αἰτεῖσθαι ci. Cobet e 1 αὐτὸς B T : καὶ αὐτὸς rec. b

Τί οὖν, ἢ δ' ὅς, ἐστίν;

Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι αὐτὸ μὲν εἶη φύλλον τι, ἐπωδὴ δέ τις 5
ἐπὶ τῷ φαρμάκῳ εἶη, ἦν εἰ μὲν τις ἐπάδοι ἅμα καὶ χρῶτο
αὐτῷ, παντάπασιν ὑγιᾶ ποιοῖ τὸ φάρμακον· ἄνευ δὲ τῆς
ἐπωδῆς οὐδὲν ὄφελος εἶη τοῦ φύλλου.

Καὶ ὅς, Ἀπογράψομαι τοίνυν, ἔφη, παρὰ σοῦ τὴν 156
ἐπωδὴν.

Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ἐάν με πείθῃς ἢ κἂν μή;

Γελάσας οὖν, Ἐάν σε πείθω, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· καὶ τοῦνομά μου σὺ ἀκριβοῖς; 5

Εἰ μὴ ἀδικῶ γε, ἔφη· οὐ γάρ τι σοῦ ὀλίγος λόγος ἐστὶν
ἐν τοῖς ἡμετέροις ἡλικιώταις, μέμνημαι δὲ ἔγωγε καὶ παῖς
ἦν Κριτία τῷδε συνόντα σε.

Καλῶς γέ σύ, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν· μᾶλλον γάρ σοι παρ-
ρησιάσομαι περὶ τῆς ἐπωδῆς οἷα τυγχάνει οὔσα· ἄρτι δ' b
ἠπόρουσιν τίνι τρόπῳ σοι ἐνδειξαίμην τὴν δύναμιν αὐτῆς.
ἔστι γάρ, ὦ Χαρμίδη, τοιαύτη οἷα μὴ δύνασθαι τὴν
κεφαλὴν μόνον ὑγιᾶ ποιεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἴσως ἤδη καὶ σὺ
ἀκήκοας τῶν ἀγαθῶν ἰατρῶν, ἐπειδάν τις αὐτοῖς προσ- 5
έλθῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλγῶν, λέγουσίν που ὅτι οὐχ οἷον
τε αὐτοὺς μόνους ἐπιχειρεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰᾶσθαι, ἀλλ'
ἀναγκαῖον εἶη ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν θεραπεύειν, εἰ μέλλοι
καὶ τὰ τῶν ὀμμάτων εὖ ἔχειν· καὶ αὐτὸ τὴν κεφαλὴν c
οἶεσθαι ἂν ποτε θεραπεύσαι αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἄνευ ὄλου
τοῦ σώματος πολλὴν ἄνοιαν εἶναι. ἐκ δὲ τούτου τοῦ λόγου
διαίταις ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα τρεπόμενοι μετὰ τοῦ ὄλου τὸ
μέρος ἐπιχειροῦσιν θεραπεύειν τε καὶ ἰᾶσθαι· ἢ οὐκ ἴσθησαι 5
ὅτι ταῦτα οὕτως λέγουσίν τε καὶ ἔχει;

Πάνυ γε, ἔφη.

Οὐκοῦν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι καὶ ἀποδέχῃ τὸν λόγον;

a 3, 4 πείθῃς . . . πείθω] πείσῃς . . . πείσω ci. H. Richards
a 4 ἔφη TW: om. B a 7 ἔγωγε T: ἐγώ τε B a 9 γε
corr. Coisl.: δὲ BT b 8 εἶη] ἂν εἶη ci. Madvig c 2 ποτε
TW: ποθεν B

Πάντων μάλιστα, ἔφη.

- d Κἀγὼ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπαιέσαντος ἀνεθάρρησά τε, καὶ ^{1.2.} μοι κατὰ σμικρὸν πάλιν ἢ θρασύτης συνηγείρετο, καὶ ἀνεξω-
 πυρούμην. καὶ εἶπον· Τοιοῦτον τοίνυν ἐστίν, ὦ Χαρμίδη, καὶ
 τὸ ταύτης τῆς ἐπωδῆς. ἔμαθον δ' αὐτὴν ἐγὼ ἐκεῖ ἐπὶ στρατιᾶς
 5 παρά τινος τῶν Θρακῶν τῶν Ζαλμόξιδος ἰατρῶν, οἱ λέγονται
 καὶ ἀπαθανατίζειν. ἔλεγεν δὲ ὁ Θράξ οὗτος ὅτι ταῦτα μὲν
 [ἰατροὶ] οἱ Ἕλληνες, ἃ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, καλῶς λέγοιεν·
 ἀλλὰ Ζάλμοξις, ἔφη, λέγει ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, θεὸς ὢν,
 e ὅτι ὥσπερ ὀφθαλμοὺς ἄνευ κεφαλῆς· οὐ δεῖ ἐπιχειρεῖν ἰᾶσθαι
 οὐδὲ κεφαλὴν ἄνευ σώματος, οὕτως οὐδὲ σῶμα ἄνευ ψυχῆς,
 ἀλλὰ τοῦτο καὶ αἴτιον εἶη τοῦ διαφεύγειν τοὺς παρὰ τοῖς
 Ἕλλησι ἰατροὺς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τοῦ ὄλου ἀμελοῖεν
 5 οὐ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, οὐ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύ-
 νατον εἶη τὸ μέρος εὖ ἔχειν. πάντα γὰρ ἔφη ἐκ τῆς ψυχῆς
 ὠρμηῆσθαι καὶ τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ τῷ σώματι καὶ παντὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκείθεν ἐπιρρεῖν ὥσπερ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ
 157 τὰ ὄμματα· δεῖν οὖν ἐκεῖνο καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα θερα-
 पेύειν, εἰ μέλλει καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τοῦ ἄλλου
 σώματος καλῶς ἔχειν. θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη, ὦ
 μακάριε, ἐπωδαῖς τισιν, τὰς δ' ἐπωδὰς ταύτας τοὺς λόγους
 5 εἶναι τοὺς καλοὺς· ἐκ δὲ τῶν τοιούτων λόγων ἐν ταῖς ψυχαῖς
 σωφροσύνην ἐγγίγνεσθαι, ἧς ἐγγενομένης καὶ παρούσης
 ῥάδιον ἤδη εἶναι τὴν ὑγίειαν καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ
 b σώματι πορίζειν. διδάσκων οὖν με τό τε φάρμακον καὶ τὰς
 ἐπωδὰς, “Ὅπως,” ἔφη, “τῷ φαρμάκῳ τούτῳ μηδεὶς σε
 πείσει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν θεραπεύειν, ὅς ἂν μὴ τὴν ψυχὴν

d 2 *ξυνηγείρετο* T b : *ξυνεγείρετο* B   d 3 *posterius* καὶ om.
 Stobaeus   d 4 *στρατιᾶς* B T : *στρατείας* Stobaeus   d 5 [*ζαλμό-*
ξιδος B : [*ζαμόλξιδος* T b   *ιατρῶν*] *πολιτῶν* Stobaeus   d 6 *μὲν*]
μὲν δὴ Stobaeus   d 7 *ιατροὶ* secl. Cobet   *ιατροὶ* οἱ Ἕλληνες
 B T : οἱ Ἕλληνες *ιατροὶ* Stobaeus   d 8 *ζάλμοξις* B : *ζάμολξις* T b
 e 4 *τοῦ ὄλου* scripsi : *τοῦ ἄλλου* Stobaeus : *τὸ ὄλον* B T   *ἀμελοῖεν*
 γρ. T Stobaeus : *ἀγνοοῖεν* B T   a 2 *μέλλοι* Heindorf   *ἄλλου* B W
 Stobaeus : *ὄλου* T   a 5 *ἐν* om. Stobaeus   b 3 *πείσει* scr.
 Par. 1812 : *πείση* B T W

πρώτον παράσχη τῇ ἐπώδῃ ὑπὸ σοῦ θεραπευθῆναι. καὶ γὰρ
 νῦν," ἔφη, "τοῦτ' ἔστιν τὸ ἀμάρτημα περὶ τοὺς ἀνθρώπους, 5
 ὅτι χωρὶς ἐκατέρου, σωφροσύνης τε καὶ ὑγείας, ἰατροὶ τινες
 ἐπιχειροῦσιν εἶναι." καὶ μοι πάνυ σφόδρα ἐνετέλλετο μήτε
 πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον μήτε καλόν, ὃς
 ἐμὲ πείσει ἄλλως ποιεῖν. ἐγὼ οὖν—ὀμώμοκα γὰρ αὐτῷ, c
 καὶ μοι ἀνάγκη πείθεσθαι—πείσομαι οὖν, καὶ σοί, ἐὰν
 μὲν βούλη κατὰ τὰς τοῦ ξένου ἐντολὰς τὴν ψυχὴν πρώτου
 παρασχεῖν ἐπάσαι ταῖς τοῦ Θρακὸς ἐπώδαῖς, προσοίσω τὸ
 φάρμακον τῇ κεφαλῇ· εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν ἔχοιμεν ὅτι ποιοῦμέν 5
 σοι, ᾧ φίλε Χαρμίδη.

Ἀκούσας οὖν μου ὁ Κριτίας ταῦτ' εἰπόντος, Ἑρμαιον,
 ἔφη, ᾧ Σώκρατες, γεγονὸς ἂν εἴη ἢ τῆς κεφαλῆς ἀσθένεια
 τῷ νεανίσκῳ, εἰ ἀναγκασθήσεται καὶ τὴν διάνοιαν διὰ τὴν
 κεφαλὴν βελτίων γενέσθαι. λέγω μέντοι σοι ὅτι Χαρμίδης d
 τῶν ἡλικιωτῶν οὐ μόνον τῇ ἰδέᾳ δοκεῖ διαφέρειν, ἀλλὰ καὶ
 αὐτῷ τούτῳ, οὗ σὺ φῆς τὴν ἐπώδῃν ἔχειν· φῆς δὲ σωφρο-
 σύνης· ἢ γάρ;

Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ.

Εὖ τοίνυν ἴσθι, ἔφη, ὅτι πάνυ πολὺ δοκεῖ σωφρονέστατος
 εἶναι τῶν νυνί, καὶ τᾶλλα πάντα, εἰς ὅσον ἡλικίας ἦκει,
 οὐδενὸς χείρων ὄν.

Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δίκαιον, ᾧ Χαρμίδη, διαφέρειν σε
 τῶν ἄλλων πᾶσιν τοῖς τοιούτοις· οὐ γὰρ οἶμαι ἄλλον οὐδένα e
 τῶν ἐνθάδε ῥαδίως ἂν ἔχειν ἐπιδειξάιν ποῖαι δύο οἰκίαι
 συναλλοῦσαι εἰς ταύτων τῶν Ἀθήνησιν ἐκ τῶν εἰκότων

b 6 σωφροσύνης τε καὶ ὑγείας om. Laur. lxxxv. 6 c 1 οὖν BT:
 γ' οὖν W ὀμώμοκα T et γρ. W: ὤμοσα BW (γρ. καὶ ὀμώμοκα
 γὰρ b) c 4 ἐπάσαι B³: ἀπάσαι B (ut videtur) T et in marg. γρ. b
 ταῖς . . . ἐπώδαῖς] τὰς . . . ἐπώδαῖς ci. H. Richards d 2 δοκεῖ W:
 ἐδόκει BT d 6 πάνυ πολὺ δοκεῖ σωφρονέστατος T et γρ. W: πλείστων
 δοκεῖ πολυφρονέστατος B: πλείστων δοκεῖ πολὺ σωφρονέστατος W: πλεί-
 στον δοκεῖ σωφρονέστατος Hermann: πλείστοις δοκεῖ σωφρονέστατος ci.
 Madvig: πλείστων δοκεῖ πολὺ σωφρονέστερος ci. Goldbacher e 2 ποῖαι
 δύο οἰκίαι Aldina: ποῖαι δυοῖν οἰκίαι BTW: ποῖαι δυοῖν οἰκίαι corr. Θ
 Θ 3 συναλλοῦσαι T: καὶ νῦν ἐλλοῦσαι B: νῦν ἐλλοῦσαι W (sed σ supra
 ν W): καὶ νῦν ἐλλοῦσαι corr. Θ

- καλλίῳ ἂν καὶ ἀμείνω γεννήσειαν ἢ ἐξ ὧν σὺ γέγονας. ἢ
 5 τε γὰρ πατρώα ὑμῖν οἰκία, ἢ Κριτίου τοῦ Δρωπίδου, καὶ ὑπὸ
 Ἐνακρέοντος καὶ ὑπὸ Σόλωνος καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν ποιητῶν
 ἐγκεκωμιασμένη παραδέδοται ἡμῖν, ὡς διαφέρουσα κάλλει τε
 158 καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ λεγομένη εὐδαιμονίᾳ, καὶ αὐτὴ ἢ πρὸς
 μητρὸς ὡσαύτως· Πυριλάμπους γὰρ τοῦ σοῦ θείου οὐδεὶς τῶν
 ἐν τῇ ἡπείρῳ λέγεται καλλίων καὶ μείζων ἀνὴρ δόξαι εἶναι,
 δσάκεις ἐκεῖνος ἢ παρὰ μέγαν βασιλέα ἢ παρὰ ἄλλον τιὰ
 5 τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ πρεσβεύων ἀφίκετο, σύμπασα δὲ αὕτη ἢ
 οἰκία οὐδὲν τῆς ἐτέρας ὑποδεεστέρα. ἐκ δὴ τοιούτων γεγυότα
 εἰκός σε εἰς πάντα πρῶτον εἶναι. τὰ μὲν οὖν ὀρώμενα τῆς
 b ἰδέας, ὧ φίλε παῖ Γλαύκωνος, δοκεῖς μοι οὐδένα τῶν πρὸ
 σοῦ ἐν οὐδενὶ ὑποβεβηκέναι· εἰ δὲ δὴ καὶ πρὸς σωφροσύνην
 καὶ πρὸς τὰλλα κατὰ τὸν τοῦδε λόγον ἰκανῶς πέφυκας,
 μακάριον σε, ἦν δ' ἐγώ, ὧ φίλε Χαρμίδη, ἢ μήτηρ ἔτικτεν.
 5 ἔχει δ' οὖν οὕτως. εἰ μὲν σοι ἤδη πάρεστιν, ὡς λέγει
 Κριτίας ὄδε, σωφροσύνη καὶ εἰ σώφρων ἰκανῶς, οὐδὲν ἔτι
 σοι ἔδει οὔτε τῶν Ζαλμόξιδος οὔτε τῶν Ἀβάριδος τοῦ
 Ἐπερβορέου ἐπαρδῶν, ἀλλ' αὐτό σοι ἂν ἤδη δοτέον εἴη τὸ
 c τῆς κεφαλῆς φάρμακον· εἰ δ' ἔτι τούτων ἐπιδεῆς εἶναι δοκεῖς,
 ἐπαστέον πρὸ τῆς τοῦ φαρμάκου δόσεως. αὐτὸς οὖν μοι
 εἰπὲ πότερον ὁμολογεῖς τῷδε καὶ φῆς ἰκανῶς ἤδη σωφροσύνης
 μετέχειν ἢ ἐνδεῆς εἶναι;
 5 Ἐνερευθρίας οὖν ὁ Χαρμίδης πρῶτον μὲν ἔτι καλλίων

θ 4 καλλίῳ . . . ἀμείνω γεννήσειαν T et in marg. γρ. W (sed γενήσειαν W) : καλλίων . . . ἀμείνων γενήσεται B W e 5 οἰκία T W et γρ. b : οὐσία B et suprascr. W a 2 τοῦ σοῦ θείου W : τοῦδε σοῦ δὲ θείου T : τοῦδε λέγουσιν B οὐδεὶς T : οὐδὲ B W τῶν T W : τὴν B a 3 τῇ ἡπείρῳ T W : τῇ περὶ B : τῇπείρῳ Schanz (et mox) δόξαι T : δόξα B a 4 δσάκεις T : δσάκεις τε B a 5 τῶν . . . ἡπείρῳ secl. Ast b 1 τῶν πρὸ σοῦ ἐν οὐδενὶ ὑποβεβηκέναι ci. Madvig : τῶν πρὸ σοῦ ἐν οὐδενὶ ὑπερβεβηκέναι B W : τῶν προγόνων καταισχύνειν T et γρ. W b 2 καὶ πρὸς σωφροσύνην καὶ πρὸς T W : καὶ πόρρωθεν σωφροσύνην καὶ B b 3 πέφυκας T : πεφυκίας B b 5 ὡς B W (sed suprascr. δ W) : δ T λέγει T : λέγοι B : εἰ λέγοι W b 7 ἔδει] δεῖ ci. Cobet ζαλμόξιδος B : ζαμόξιδος T b 8 αὐτό σοι] αὐτοσοι T : αὐτός σοι W : αὐτὸς οἶου B c 3 ἤδη T : ἤδη καὶ B

ἐφάνη—καὶ γὰρ τὸ αἰσχυνητὸν αὐτοῦ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεψεν—
 ἔπειτα καὶ οὐκ ἀγεννῶς ἀπεκρίνατο· εἶπεν γὰρ ὅτι οὐ ῥάδιον
 εἶη ἐν τῷ παρόντι οὐθ' ὁμολογεῖν οὔτε ἐξάρνω εἶναι τὰ
 ἐρωτώμενα. ἔὰν μὲν γάρ, ἢ δ' ὅς, μὴ φῶ εἶναι σώφρων, d
 ἅμα μὲν ἄτοπον αὐτὸν καθ' ἑαυτοῦ τοιαῦτα λέγειν, ἅμα δὲ
 καὶ Κριτίαν τόνδε ψευδῆ ἐπιδείξω καὶ ἄλλους πολλούς, οἷς
 δοκῶ εἶναι σώφρων, ὡς ὁ τούτου λόγος· ἔὰν δ' αὖ φῶ καὶ
 ἑμαυτὸν ἐπαινώ, ἴσως ἐπαχθεὲς φανείται. ὥστε οὐκ ἔχω ὅτι 5
 σοι ἀποκρίνωμαι.

Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι μοι εἰκότα φαίνη λέγειν, ὦ Χαρμίδη.
 Καὶ μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, κοιῆν ἂν εἶη σκεπτέον εἴτε κέκτησαι
 εἴτε μὴ ὁ πυνθάνομαι, ἴνα μήτε σὺ ἀναγκάζῃ λέγειν ἢ μὴ e
 βούλει, μήτ' αὖ ἐγὼ ἀσκέπτως ἐπὶ τὴν ἰατρικὴν τρέπωμαι.
 εἰ οὖν σοι φίλον, ἐθέλω σκοπεῖν μετὰ σοῦ· εἰ δὲ μή, ἔαν.

Ἄλλὰ πάντων μάλιστα, ἔφη, φίλον· ὥστε τούτου γε
 ἔνεκα, ὅπῃ αὐτὸς οἶει βέλτιον σκέψασθαι, ταύτῃ σκόπει. 5

Τῆδε τοίνυν, ἔφη ἐγώ, δοκεῖ μοι βελτίστη εἶναι ἡ σκέψις
 περὶ αὐτοῦ. δῆλον γὰρ ὅτι εἴ σοι πάρεστιν σωφροσύνη,
 ἔχεις τι περὶ αὐτῆς δοξάζειν. ἀνάγκη γάρ που ἐνοῦσαν 159
 αὐτήν, εἶπερ ἔνεστιν, αἰσθησίην τινα παρέχειν, ἐξ ἧς δόξα ἂν
 τίς σοι περὶ αὐτῆς εἶη ὅτι ἐστὶν καὶ ὁποῖόν τι ἡ σωφροσύνη·
 ἢ οὐκ οἶει;

*Εγωγε, ἔφη, οἶμαι. 5

Οὐκοῦν τοῦτό γε, ἔφη, ὁ οἶει, ἐπειδήπερ ἐλληνίζειν
 ἐπίστασαι, κἂν εἴποις δήπου αὐτὸ ὅτι σοι φαίνεται;

*Ἴσως, ἔφη.

Ἴνα τοίνυν τοπάσωμεν εἴτε σοι ἔνεστιν εἴτε μή, εἰπέ, ἦν'
 δ' ἐγώ, τί φῆς εἶναι σωφροσύνην κατὰ τὴν σὴν δόξαν. 10

Καὶ ὅς τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει τε καὶ οὐ πάνυ ἤθελεν ἀπο- b

c 7 οὐ ῥάδιον T et γρ. W : ἔλογον BW d 3 ἐπιδείξω] ἀποδείξω
 ci. Stallbaum d 8 ἂν εἶη Ven. 189 : εἶη ἂν εἶναι B T (εἶναι secl.
 ci. Stephanus : εἶη secl. ci. Salvini) e 2 αὖ T : αὖτ' B e 4 ἀλλὰ
 πάντων T : ἀλλ' ἀπάντων B e 5 βέλτιον ci. Heindorf : βελτίω
 B T : βέλτιον ἂν ci. Cobet σκέψασθαι Stephanus e 6 τῆδε
 B t : τί δὲ T : τί δαί t (altera manu) a 1 αὐτῆς B t : αὐτῆν T

κρίνασθαι· ἔπειτα μέντοι εἶπεν ὅτι οἱ δοκοῖ σωφροσύνη εἶναι
τὸ κοσμίως πάντα πράττειν καὶ ἡσυχῇ, ἐν τε ταῖς ὁδοῖς
βαδίζειν καὶ διαλέγεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὡσαύτως
5 ποιεῖν. καὶ μοι δοκεῖ, ἔφη, συλλήβδην ἡσυχιότης τις εἶναι
ὃ ἔρωτᾷς.

Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εὖ λέγεις; φασί γέ τοι, ὦ Χαρμίδη,
τοὺς ἡσυχίους σώφρονας εἶναι· ἴδωμεν δὴ εἴ τι λέγουσιν.
c εἰπέ γάρ μοι, οὐ τῶν καλῶν μέντοι ἡ σωφροσύνη ἐστίν;

Πάνν γε, ἔφη.

Πότερον οὖν κάλλιστον ἐν γραμματιστοῦ τὰ ὅμοια γράμ-
ματα γράφειν ταχὺ ἢ ἡσυχῇ;

5 Ταχύ.

Τί δ' ἀναγιγνώσκειν; ταχέως ἢ βραδέως;

Ταχέως.

Καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ κιθαρίζειν ταχέως καὶ τὸ παλαίειν
ὀξέως πολὺ κάλλιον τοῦ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως;

10 Ναί.

Τί δὲ πυκτεύειν τε καὶ παγκρατιάζειν; οὐχ ὡσαύτως;

Πάνν γε.

Θεῖν δὲ καὶ ἄλλεσθαι καὶ τὰ τοῦ σώματος ἅπαντα ἔργα,
d οὐ τὰ μὲν ὀξέως καὶ ταχὺ γιγνόμενα τὰ τοῦ καλοῦ ἐστίν, τὰ
δὲ [βραδέα] μόγισ τε καὶ ἡσυχῇ τὰ τοῦ αἰσχροῦ;

Φαίνεται.

Φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ἔφην ἐγώ, κατὰ γε τὸ σῶμα οὐ τὸ
5 ἡσύχιον, ἀλλὰ τὸ τάχιστον καὶ ὀξύτατον κάλλιστον οὖν.
ἢ γάρ;

Πάνν γε.

Ἦ δέ γε σωφροσύνη καλόν τι ἦν;

Ναί.

b 2 οἱ B² T: οὖν W (sed suprascr. οἱ W) δοκοῖ B W (sed εἶ
supra οἱ W): δοκεῖ T b 7 φασί γέ τοι T W: φασίν B c 3 κάλ-
λιστον] κάλλιον Stephanus: κάλλιον ἐστίν Schanz c 9 τοῦ T:
πον B: που ἢ B² d 1 τὰ τοῦ T: τοῦ B d 2 βραδέα secl. ci.
Heindorf d 4 ἄρα T: γ' ἄρα B: τᾶρα Cobet

Οὐ τοίνυν κατά γε τὸ σῶμα ἢ ἡσυχιότης ἂν ἀλλ' ἢ 10
ταχυτῆς σωφρονέστερον εἴη, ἐπειδὴ καλὸν ἢ σωφροσύνη.

Ἔοικεν, ἔφη.

Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, εὐμαθία κάλλιον ἢ δυσμαθία; e

Εὐμαθία.

Ἔστιν δέ γ', ἔφην, ἢ μὲν εὐμαθία ταχέως μαθάνει, ἢ
δὲ δυσμαθία ἡσυχῇ καὶ βραδέως;

Ναί. 5

Διδάσκειν δὲ ἄλλον οὐ ταχέως [καὶ] κάλλιον καὶ σφόδρα
μᾶλλον ἢ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως;

Ναί.

Τί δέ; ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ μεμνησθαι ἡσυχῇ τε καὶ
βραδέως κάλλιον ἢ σφόδρα καὶ ταχέως; 10

Σφόδρ', ἔφη, καὶ ταχέως.

Ἡ δ' ἀγχίνουα οὐχὶ δξύτης τίς ἐστιν τῆς ψυχῆς ἀλλ' οὐχὶ 160
ἡσυχία;

Ἀληθῆ.

Οὐκοῦν καὶ τὸ συνιέναι τὰ λεγόμενα, καὶ ἐν γραμματιστοῦ
καὶ κιθαριστοῦ καὶ ἄλλοθι πανταχοῦ, οὐχ ὡς ἡσυχαιτάτα ἀλλ' 5
ὡς τάχιστα ἐστὶ κάλλιστα;

Ναί.

Ἄλλὰ μὴν ἐν γε ταῖς ζητήσεσιν τῆς ψυχῆς καὶ τῷ
βουλευέσθαι οὐχ ὁ ἡσυχιώτατος, ὡς ἐγὼ οἶμαι, καὶ μόγις
βουλευόμενός τε καὶ ἀνευρίσκων ἐπαίνου δοκεῖ ἄξιός εἶναι, 10
ἀλλ' ὁ ῥᾶστα τε καὶ τάχιστα τοῦτο δρῶν. b

Ἔστιν ταῦτα, ἔφη.

Οὐκοῦν πάντα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τὴν
ψυχὴν καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς δξύτητος
καλλίω φαίνεται ἢ τὰ τῆς βραδυτήτος τε καὶ ἡσυχιότητος; 5

Κινδυνεύει, ἔφη.

Οὐκ ἄρα ἡσυχιότης τις ἢ σωφροσύνη ἂν εἴη, οὐδ' ἡσύχιος

d 10 ἢ ἡσυχιότης T: ἡσυχιότης B e 6 καὶ BTW: del. corr.
Coisl. a 6 κάλλιστα] *suil qui* ἐστὶ κάλλιστον *mallet* Stallbaum
a 9 ἡσυχιώτατος Cobet: ἡσυχώτατος BT

ὁ σόφρων βίος, ἕκ γε τούτου τοῦ λόγου, ἐπειδὴ καλὸν αὐτὸν
 δεῖ εἶναι σόφρονα ὄντα. δυοῖν γὰρ δὴ τὰ ἕτερα· ἡ οὐδαμοῦ
 c ἡμῖν ἡ πάνυ που ὀλιγαχοῦ αἱ ἡσύχιοι πράξεις ἐν τῷ βίῳ
 καλλίους ἐφάνησαν ἢ αἱ ταχεῖαι τε καὶ ἰσχυραί. εἰ δ' οὖν, ὦ
 φίλε, ὅτι μάλιστα μηδὲν ἐλάττους αἱ ἡσύχιοι τῶν σφοδρῶν
 τε καὶ ταχειῶν πράξεων τυγχάνουσιν καλλίους οὔσαι, οὐδὲ
 5 ταύτῃ σωφροσύνη ἂν εἴη μᾶλλον τι τὸ ἡσυχῆ πράττειν ἢ τὸ
 σφόδρα τε καὶ ταχέως, οὔτε ἐν βαδισμῷ οὔτε ἐν λέξει οὔτε
 ἄλλοθι οὐδαμοῦ, οὐδὲ ὁ ἡσύχιος βίος [κόσμιος] τοῦ μὴ ἡσυχίου
 d σωφρονέστερος ἂν εἴη, ἐπειδὴ ἐν τῷ λόγῳ τῶν καλῶν τι ἡμῖν
 ἢ σωφροσύνη ὑπετέθη, καλὰ δὲ οὐχ ἦττον <τὰ> ταχέα τῶν
 ἡσυχίων πέφανται.

ἽΟρθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰρηκέναι.

5 Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, μᾶλλον προσέχων
 τὸν νοῦν καὶ εἰς σεαυτὸν ἐμβλέψας, ἐννοήσας ὁποῖόν τινα
 σε ποιεῖ ἢ σωφροσύνη παρούσα καὶ ποία τις οὔσα τοιοῦτον
 ἀπεργάζοιτο ἂν, πάντα ταῦτα συλλογισάμενος εἶπε εὖ καὶ
 e ἀνδρείως τί σοι φαίνεται εἶναι;

Καὶ ὃς ἐπισχῶν καὶ πάνυ ἀνδρικῶς πρὸς ἑαυτὸν διασκεψά-
 μενος, Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, αἰσχύνεσθαι ποιεῖν ἢ σωφρο-
 σύνη καὶ αἰσχυνητὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶναι ὅπερ αἰδῶς ἢ

5 σωφροσύνη.

Εἶπεν, ἦν δ' ἐγώ, οὐ καλὸν ἄρτι ὠμολόγεις τὴν σωφρο-
 σύνην εἶναι;

Πάνυ γ', ἔφη.

Οὐκοῦν καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες οἱ σόφρονες;

10 Ναί.

ἼΑρ' οὖν ἂν εἴη ἀγαθὸν ὃ μὴ ἀγαθοὺς ἀπεργάζεται;

c 5 ἢ τὸ Priscianus: ἢ τοῦ B T: τοῦ Schanz c 6 οὔτε . . . οὔτε
 Priscianus: οὐ τὸ . . . οὐ τὸ B T W c 7 οὐδὲ corr. Coisl.: οὐδὲν B T W
 κόσμιος secl. ci. Heindorf; καὶ κόσμιος corr. Coisl. d 2 καλὰ T:
 καὶ ἄλλα B τὰ add. corr. Coisl. d 6 ἐμβλέψας scripsi:
 ἀπεμβλέψας B (sed λεψ in ras.): ἀποβλέψας T W e 6 εἶπεν T:
 εἶτα B e 11 post εἶη lacunam indicat Schanz ἀγαθοῦς, <καὶ
 μὴ ἀγαθόν, ὃ ἀγαθοῦς> ci. Goldbacher

Οὐ δῆτα.

Οὐ μόνον οὖν ἄρα καλόν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν ἐστίν.

*Ἐμοιγε δοκεῖ.

161

Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· Ὀμήρω οὐ πιστεύεις καλῶς λέγειν, λέγουσι ὅτι

αἰδῶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι;

*Ἐγωγ', ἔφη.

5

*Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, αἰδῶς οὐκ ἀγαθόν καὶ ἀγαθόν.

Φαίνεται.

Σωφροσύνη δέ γε ἀγαθόν, εἴπερ ἀγαθοὺς ποιεῖ οἷς ἂν παρῆ, κακοὺς δὲ μῆ.

*Ἀλλὰ μὴν οὕτω γε δοκεῖ μοι ἔχειν, ὡς σὺ λέγεις.

10

Οὐκ ἄρα σωφροσύνη ἂν εἴη αἰδῶς, εἴπερ τὸ μὲν ἀγαθὸν τυγχάνει ὄν, αἰδῶς δὲ [μῆ] οὐδὲν μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ καὶ κακόν.

b

*Ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ὀρθῶς λέγεσθαι· τόδε δὲ σκέψαι τί σοι δοκεῖ εἶναι περὶ σωφροσύνης. ἄρτι γὰρ ἀνεμνήσθη—ὃ ἦδη του ἠκουσα λέγοντος— ὅτι σωφροσύνη ἂν εἴη τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. σκόπει οὖν τοῦτο εἰ ὀρθῶς σοι δοκεῖ λέγειν ὁ λέγων.

5

Καὶ ἐγώ, ὦ μιαιρέ, ἔφη, Κριτίου τοῦδε ἀκήκοας αὐτὸ ἢ ἄλλου του τῶν σοφῶν.

c

*Ἔοικεν, ἔφη ὁ Κριτίας, ἄλλου· οὐ γὰρ δὴ ἐμοῦ γε.

*Ἀλλὰ τί διαφέρει, ἦ δ' ὅς, ὁ Χαρμίδης, ὦ Σώκρατες, ὅτου ἠκουσα;

Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· πάντως γὰρ οὐ τοῦτο σκεπτέον, ὅστις αὐτὸ εἶπεν, ἀλλὰ πότερον ἀληθὲς λέγεται ἢ οὐ.

5

Νῦν ὀρθῶς λέγεις, ἦ δ' ὅς.

Νῆ Δία, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' εἰ καὶ εὐρήσομεν αὐτὸ ὅπη γε ἔχει, θαυμάζοιμ' ἂν· αἰνίγματι γὰρ τινι ἔοικεν.

*Ὅτι δὴ τί γε; ἔφη.

10

b 1 μῆ secl. Ast καὶ om. Par. 1809 : secl. Cobet b 6 ἂν
secl. Bekker c 10 ὅτι δὴ T : εἰ δὴ B W (sed suprascr. ὅτι W)

d "Οτι οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὰ ῥήματα ἐφθέγγατο ταύτη καὶ ἐνόει, λέγων σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. ἢ σὺ οὐδὲν ἡγήῃ πράττειν τὸν γραμματιστὴν ὅταν γράφῃ ἢ ἀναγιγνώσκῃ;

5 *Ἐγωγε, ἡγοῦμαι μὲν οὖν, ἔφη.

Δοκεῖ οὖν σοι τὸ αὐτοῦ ὄνομα μόνον γράφειν ὁ γραμματιστὴς καὶ ἀναγιγνώσκειν ἢ ὑμᾶς τοὺς παῖδας διδάσκειν, ἢ οὐδὲν ἦττον τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐγράφετε ἢ τὰ ὑμέτερα καὶ τὰ τῶν φίλων ὀνόματα;

10 Οὐδὲν ἦττον.

*Ἡ οὖν ἐπολυπραγμονεῖτε καὶ οὐκ ἐσωφρονεῖτε τοῦτο δρῶντες;

Οὐδαμῶς.

Καὶ μὴν οὐ τὰ ὑμέτερά γε αὐτῶν ἐπράττετε, εἴπερ τὸ γράφειν πράττειν τί ἐστὶν καὶ τὸ ἀναγιγνώσκειν.

5 *Ἀλλὰ μὴν ἔστιν.

Καὶ γὰρ τὸ ἰᾶσθαι, ᾧ ἐταῖρε, καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ὑφαίνειν καὶ τὸ ἡτιωοῦν τέχνη ὅτιοῦν τῶν τέχνης ἔργων ἀπεργάζεσθαι πράττειν δήπου τί ἐστὶν.

Πάνυ γε.

10 Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ ἄν σοι πόλις εὖ οἰκείσθαι ὑπὸ τούτου τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος τὸ ἑαυτοῦ ἱμάτιον ἕκαστον ὑφαίνειν καὶ πλύνειν, καὶ ὑποδήματα σκυτοτομεῖν, καὶ λήκυθον καὶ στλεγγίδα καὶ τᾶλλα πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, 162 τῶν μὲν ἀλλοτρίων μὴ ἄπτεσθαι, τὰ δὲ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐργάζεσθαι τε καὶ πράττειν;

Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς.

*Ἀλλὰ μέντοι, ἔφην ἐγώ, σωφρόνως γε οἰκοῦσα εὖ ἂν 5 οἰκοῖτο.

Πῶς δ' οὔκ; ἔφη.

d 1 ἢ W: ἢ B: om. T   d 2 ὁ ante λέγων add. corr. Coisl.
e 10 εὖ οἰκείσθαι TW: ἀρκείσθαι B   e 12 λήκυθον BT: λίκυθον t
e 13 πάντα] ποιοῦντα vel πάντα ποιοῦντα ci. H. Richards   a 4 γε
B²: τε BT

Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τὰ τοιαῦτά τε καὶ οὕτω τὰ αὐτοῦ
πράττειν σωφροσύνη ἂν εἴη.

Οὐ φαίνεται.

Ἦνίττετο ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅπερ ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον, ὃ λέγων 10
τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν σωφροσύνην εἶναι· οὐ γάρ που οὕτω
γε ἦν εὐήθης. ἢ τινος ἠλιθίου ἠκουσας τουτὶ λέγοντος, ᾧ b
Χαρμίδη;

Ἦκιστά γε, ἔφη, ἐπεὶ τοι καὶ πάννυ ἐδόκει σοφὸς εἶναι.

Παντὸς τοίνυν μᾶλλον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αἰνιγμα αὐτὸ
προύβαλεν, ὡς ὄν χαλεπὸν τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν γυνῶναι 5
ὅτι ποτε ἔστιν.

Ἴσως, ἔφη.

Τί οὖν ἂν εἴη ποτὲ τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν; ἔχεις εἰπεῖν;

Οὐκ οἶδα μὰ Δία ἔγωγε, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύει
μηδὲ τὸν λέγοντα μηδὲν εἰδέναι ὅτι ἐνόει. Καὶ ἅμα ταῦτα 10
λέγων ὑπεγέλα τε καὶ εἰς τὸν Κριτίαν ἀπέβλεπεν.

Καὶ ὁ Κριτίας δῆλος μὲν ἦν καὶ πάλαι ἀγωνιῶν καὶ c
φιλοτίμως πρὸς τε τὸν Χαρμίδην καὶ πρὸς τοὺς παρόντας
ἔχων, μόγις δ' ἑαυτὸν ἐν τῷ πρόσθεν κατέχων τότε οὐχ οἶός
τε ἐγένετο· δοκεῖ γάρ μοι παντὸς μᾶλλον ἀληθὲς εἶναι, ὃ ἐγὼ
ὑπέλαβον, τοῦ Κριτίου ἀκηκοέναι τὸν Χαρμίδην ταύτην τὴν 5
ἀπόκρισιν περὶ τῆς σωφροσύνης. ὁ μὲν οὖν Χαρμίδης βουλό-
μενος μὴ αὐτὸς ὑπέχειν λόγον ἀλλ' ἐκείνουν τῆς ἀποκρίσεως,
ὑπεκίνει αὐτὸν ἐκείνου, καὶ ἐνεδείκνυτο ὡς ἐξεληλεγμένος εἴη d
ὁ δ' οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ μοι ἔδοξεν ὀργισθῆναι αὐτῷ ὥσπερ
ποιητῆς ὑποκριτῆ κακῶς διατιθέντι τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα.
ὥστ' ἐμβλέψας αὐτῷ εἶπεν, Οὕτως οἶει, ᾧ Χαρμίδη, εἰ σὺ
μὴ οἴσθα ὅτι ποτ' ἐνόει ὃς ἔφη σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ 5
πράττειν, οὐδὲ δὴ ἐκείνου εἰδέναι;

Ἄλλ', ᾧ βέλτιστε, ἔφην ἐγώ, Κριτία, τοῦτον μὲν οὐδὲν
θαυμαστὸν ἀγνοεῖν τηλικούτων ὄντα· σὲ δέ που εἰκὸς εἰδέναι e

d 4 σὺν T : σοὶ B   d 5 ποτ' ἐνόει t : ποτε ἐνόει B : ποτε νοεῖ T
e 1 εἰκὸς εἰδέναι T : εἰδέναι γε vera B W

καὶ ἡλικίας ἕνεκα καὶ ἐπιμελείας. εἰ οὖν συγχωρεῖς τοῦτ' εἶναι σωφροσύνην ὅπερ οὕτως λέγει καὶ παραδέχῃ τὸν λόγον, ἔγωγε πολὺ ἂν ἤδιον μετὰ σοῦ σκοπούμην εἶτ' ἀληθὲς εἶτε
5 μὴ τὸ λεχθέν.

Ἄλλὰ πάνυ συγχωρῶ, ἔφη, καὶ παραδέχομαι.

Καλῶς γε σὺ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν. καὶ μοι λέγε, ἦ καὶ ἂ νυνδὴ ἡρώτων ἐγὼ συγχωρεῖς, τοὺς δημιουργοὺς πάντας ποιεῖν τι;

10 *Ἐγωγε.

163 Ἦ οὖν δοκοῦσί σοι τὰ ἑαυτῶν μόνον ποιεῖν ἦ καὶ τὰ τῶν ἄλλων;

Καὶ τὰ τῶν ἄλλων.

Σωφρονούσιν οὖν οὐ τὰ ἑαυτῶν μόνον ποιούντες;

5 Τί γὰρ κωλύει; ἔφη.

Οὐδὲν ἐμέ γε, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' ὄρα μὴ ἐκείνου κωλύει, ὃς ὑποθέμενος σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἔπειτα οὐδὲν φησι κωλύειν καὶ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων πράττοντας σωφρονεῖν.

10 Ἐγὼ γάρ που, ἦ δ' ὅς, τοῦθ' ὠμολόγηκα, ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλλων πράττοντες σωφρονούσιν, εἰ τοὺς ποιούντας ὠμολόγησα.

b Εἰπέ μοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ ταῦτόν καλεῖς τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πράττειν;

Οὐ μέντοι, ἔφη. οὐδέ γε τὸ ἐργάζεσθαι καὶ τὸ ποιεῖν. ἔμαθον γὰρ παρ' Ἡσιόδου, ὃς ἔφη ἔργον [δ'] οὐδὲν εἶναι
5 ὄνειδος. οἶε οὖν αὐτόν, εἰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκάλει καὶ ἐργάζεσθαι καὶ πράττειν, οἷα νυνδὴ σὺ ἔλεγες, οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ ταριχοπωλοῦντι ἢ ἐπ' οἰκῆματος καθημένῳ; οὐκ οἶεσθαί γε χρῆ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ ἐκείνος οἶμαι πόησιν πράξεως καὶ ἐργασίας ἄλλο ἐνό-
c μιζεν, καὶ ποίημα μὲν γίγνεσθαι ὄνειδος ἐνίστοε, ὅταν μὴ

a 4 οὐ B: οἱ T: οἱ μὴ W
Heindorf: ἦ B: ἦ T: ἦ W
b 6 ἔλεγες TW: λέγεις B

a 10 γὰρ ποῦ Cobet a 11 εἰ ci.
b 4 δ' vel εἶναι secl. ci. Stephanus

μετὰ τοῦ καλοῦ γίγνηται, ἔργον δὲ οὐδέποτε οὐδὲν ὄνειδος·
τὰ γὰρ καλῶς τε καὶ ὠφελίμως ποιούμενα ἔργα ἐκάλει, καὶ
ἐργασίας τε καὶ πράξεις τὰς τοιαύτας ποιήσεις. φάναι δέ
γε χρὴ καὶ οἰκεῖα μόνα τὰ τοιαῦτα ἡγεῖσθαι αὐτόν, τὰ δὲ 5
βλαβερὰ πάντα ἀλλότρια· ὥστε καὶ Ἡσίοδον χρὴ οἶεσθαι
καὶ ἄλλον ὅστις φρόνιμος τὸν τὰ αὐτοῦ πράττοντα τοῦτον
σώφρονα καλεῖν.

ἜΩ Κριτία, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εὐθύς ἀρχομένου σου σχεδὸν d
ἐμάνθανον τὸν λόγον, ὅτι τὰ οἰκεῖά τε καὶ τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ
καλοῖς, καὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν ποιήσεις πράξεις· καὶ γὰρ
Προδίκου μυρία τιτὰ ἀκήκοα περὶ ὀνομάτων διαιρουῦντος.
ἀλλ' ἐγώ σοι τίθεσθαι μὲν τῶν ὀνομάτων δίδωμι ὅπη ἂν 5
βούλη ἕκαστον· δήλου δὲ μόνου ἐφ' ὅτι ἂν φέρης τοῦνομα
ὅτι ἂν λέγῃς. νῦν οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς σαφέστερον ὄρισαι·
ἄρα τὴν τῶν ἀγαθῶν πρᾶξιν ἢ ποιήσιν ἢ ὅπως σὺ βούλει e
ὀνομάξῃς, ταύτην λέγεις σὺ σωφροσύνην εἶναι;

*Εγωγε, ἔφη.

Οὐκ ἄρα σωφρονεῖ ὁ τὰ κακὰ πράττων, ἀλλ' ὁ τὰγαθὰ;

Σοὶ δέ, ἦ δ' ὅς, ὦ βέλτιστε, οὐχ οὕτω δοκεῖ; 5

*Εα, ἦν δ' ἐγώ· μὴ γάρ πω τὸ ἐμοὶ δοκοῦν σκοπῶμεν,
ἀλλ' ὁ σὺ λέγεις νῦν.

*Ἀλλὰ μέντοι ἔγωγε, ἔφη, τὸν μὴ ἀγαθὰ ἀλλὰ κακὰ
ποιοῦντα οὐ φημι σωφρονεῖν, τὸν δὲ ἀγαθὰ ἀλλὰ μὴ κακὰ
σωφρονεῖν· τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν πρᾶξιν σωφροσύνην εἶναι 10
σαφῶς σοι διορίζομαι.

Καὶ οὐδέν γέ σε ἴσως κωλύει ἀληθῆ λέγειν· τόδε γε 164
μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, θαυμάζω, εἰ σωφρονοῦντας ἀνθρώπους
ἡγήσῃ σὺ ἀγνοεῖν ὅτι σωφρονοῦσιν.

*Ἄλλ' οὐχ ἡγοῦμαι, ἔφη.

Οὐκ ὀλίγον πρότερον, ἔφην ἐγώ, ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ὅτι τοὺς 5

d 5 ἂν βούλη W: ἂν θέλη B: βούλει T: ἂν ἔλη Hermann d 6 ἂν
φέρῃς B T: ἂν φέροις al.: δη φέροις ci. H. Richards e 10 τῶν
ἀγαθῶν T W: τῶν B α ι γέ σε B W: γε T

δημιουργοὺς οὐδὲν κωλύει καὶ αὐτὰ τῶν ἄλλων ποιοῦντας
σωφρονεῖν;

Ἐλέγετο γάρ, ἔφη· ἀλλὰ τί τοῦτο;

Οὐδέν· ἀλλὰ λέγε εἰ δοκεῖ τίς σοι ἱατρός, ὑγιᾶ τινα

b ποιῶν, ὠφέλιμα καὶ ἑαυτῷ ποιεῖν καὶ ἐκείνῳ ὃν ἰῶτο;

Ἔμοιγε.

Οὐκοῦν τὰ δέοντα πράττει ὃ γε ταῦτα πράττων;

Ναί.

5 Ὅ τὰ δέοντα πράττων οὐ σωφρονεῖ;

Σωφρονεῖ μὲν οὖν.

Ἡ οὖν καὶ γινώσκειω ἀνάγκη τῷ ἱατρῷ ὅταν τε ὠφελίμως
ἴαται καὶ ὅταν μῆ; καὶ ἐκάστῳ τῶν δημιουργῶν ὅταν τε μέλλῃ
δῆσασθαι ἀπὸ τοῦ ἔργου οὗ ἂν πράττῃ καὶ ὅταν μῆ;

10 Ἴσως οὔ.

Ἐνίστε ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὠφελίμως πράξας ἢ βλαβερῶς ὁ
c ἱατρός οὐ γινώσκει ἑαυτὸν ὡς ἔπραξεν· καίτοι ὠφελίμως
πράξας, ὡς ὁ σὸς λόγος, σωφρόνως ἔπραξεν. ἢ οὐχ οὕτως
ἔλεγες;

Ἔγωγε.

5 Οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἐνίστε ὠφελίμως πράξας πράττει μὲν
σωφρόνως καὶ σωφρονεῖ, ἀγνοεῖ δ' ἑαυτὸν ὅτι σωφρονεῖ;

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν ποτε γένοιτο,
ἀλλ' εἴ τι σὺ οἶει ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ὑπ' ἐμοῦ ὁμολογημένων
εἰς τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι συμβαίνειν, ἐκείνων ἂν τι ἔγωγε
d μᾶλλον ἀναθείμην, καὶ οὐκ ἂν αἰσχυνθείην μὴ οὐχὶ ὀρθῶς
φάναι εἰρηκέναι, μᾶλλον ἢ ποτε συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα
αὐτὸν ἑαυτὸν ἀνθρωπον σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε
αὐτὸ τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειω ἑαυτόν,

a 6 ad secl. ci. Heindorf   **a** 9 ἂν vel post δοκεῖ vel post **b** 1 ὠφέλιμα
add. ci. H. Richards   **b** 5 τὰ] δὲ τὰ corr. Coisl.   **b** 8 ἐκάστῳ
TW: ἐκάστῳ τί B: ἐκάστῳ τινὶ Schanz   **b** 9 οὗ TW: τοῦ B
πράττῃ B W: πράξῃ T sed τ in marg. T   **c** 8 σὺ W: σοι B T
c 9 εἰς secl. Hirschig   **d** 1 μὴ Stobaeus: ἔτι μὴ B T: ὀτιδὴ ci.
Bekker: τι μὴ ci. Madvig: ὀτιοῦν μὴ ci. Cobet: τότε μὴ Schanz
d 3 ἀνθρωπον αὐτὸν ἑαυτὸν Stobaeus

καὶ συμφέρομαι τῷ ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. 5
καὶ γὰρ τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνακεῖσθαι, ὡς δὴ
πρόσρησις οὔσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων ἀντὶ τοῦ Χαίρει, ὡς
τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος, τοῦ χαίρειν, e
οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρακελεύεσθαι ἀλλήλοις ἀλλὰ σωφρονεῖν.
οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ
ἱερὸν διαφέρων τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὡς διανοούμενος ἀνέθηκεν
ὁ ἀναθεῖς, ὥς μοι δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν αἰεὶ εἰσιόντα οὐκ 5
ἄλλο τι ἢ Σωφρόνει, φησίν. αἰνιγματωδέστερον δὲ δὴ, ὡς
μάντις, λέγει· τὸ γὰρ Γνώθι σαυτὸν καὶ τὸ Σωφρόνει ἔστιν
μὲν ταυτόν, ὡς τὰ γράμματά φησιν καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἂν τις 165
οἰηθείη ἄλλο εἶναι, ὃ δὴ μοι δοκοῦσιν παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερον
γράμματα ἀναθέντες, τό τε Μηδὲν ἄγαν καὶ τὸ Ἐγγύη πάρα
δ' ἄτη. καὶ γὰρ οὗτοι συμβουλὴν φήθησαν εἶναι τὸ Γνώθι
σαυτὸν, ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων [ἔνεκεν] ὑπὸ τοῦ θεοῦ 5
πρόσρησιν· εἶθ' ἴνα δὴ καὶ σφεῖς μηδὲν ἦττον συμβουλὰς
χρησίμους ἀναθείεν, ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν. οὐ δὴ οὖν
ἔνεκα λέγω, ὧ Σώκρατες, ταῦτα πάντα, τόδ' ἔστιν· τὰ μὲν
ἔμπροσθέν σοι πάντα ἀφήμι—ἴσως μὲν γάρ τι σὺ ἔλεγες b
περὶ αὐτῶν ὀρθότερον, ἴσως δ' ἐγώ, σαφὲς δ' οὐδὲν πάνυ ἦν
ὦν ἐλέγομεν—νῦν δ' ἐθέλω τούτου σοι διδόναι λόγον, εἰ μὴ
ὁμολογεῖς σωφροσύνην εἶναι τὸ γινώσκειν αὐτὸν ἑαυτὸν.

Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὧ Κριτία, σὺ μὲν ὡς φάσκοντος ἐμοῦ 5
εἰδέναι περὶ ὧν ἐρωτῶ προσφέρῃ πρὸς με, καὶ ἔαν δὴ βού-
λωμαι, ὁμολογήσουτός σοι· τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ
ζητῶ γὰρ μετὰ σοῦ αἰεὶ τὸ προτιθέμενον διὰ τὸ μὴ αὐτὸς

ε 1 τοῦ χαίρειν B² Stobaeus : τὸ χαίρειν B T : secl. Cobet   ε 2 ἀλ-
λήλοις B Stobaeus : ἀλλήλους T   ε 3 οὕτω μὲν δὴ] τούτω οὖν δὴ
Stobaeus   ε 5 ὁ om. Stobaeus   μοι] ἐμοί Stobaeus   ε 6 σω-
φρονεῖν Stobaeus   α 3 ἐγγύη T : ἐγγυῆ B : ἐγγυῆ b : ἐγγύα t
Stobaeus   α 4 ἄτη B T : ἄτα t Stobaeus   α 5 ἔνεκεν B T W
Stobaeus : addub. Heindorf, secl. Cobet   α 6 εἶθ' om. Stobaeus
σφεῖς T : αὐτοί Stobaeus : αὐτοί σφεῖς W : αὐτὸς φῆς B   συμβουλὰς
χρησίμους B W : χρησίμους συμβουλὰς T Stobaeus   b 2 αὐτῶν
T : αὐτὸν B   b 7 ὁμολογήσουτός σοι ci. Heusde : ὁμολογήσαντός
σου B T

c εἰδέναι. σκεψάμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν εἴτε ὁμολογῶ εἴτε μῆ. ἀλλ' ἐπίσχεσ ἕως ἂν σκέψωμαι.

Σκόπει δὴ, ἦ δ' ὄς.

Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, σκοπῶ. εἰ γὰρ δὴ γινώσκειν γέ
5 τί ἐστὶν ἡ σωφροσύνη, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη τις. ἂν εἴη καὶ
τιωός· ἦ οὐ;

Ἔστιν, ἔφη, ἑαυτοῦ γε.

Οὐκοῦν καὶ ἰατρική, ἔφη, ἐπιστήμη ἐστὶν τοῦ ὑγιεινοῦ;

Πάνν γε.

10 Εἰ τοίνυν με, ἔφη, ἔροιο σύ. “Ἰατρικὴ ὑγιεινοῦ ἐπι-
στήμη οὔσα τί ἡμῖν χρησίμη ἐστὶν καὶ τί ἀπεργάζεται,”

d εἵπομ' ἂν ὅτι οὐ σμικρὰν ὠφελίαν· τὴν γὰρ ὑγίειαν καλὸν
ἡμῖν ἔργον ἀπεργάζεται, εἰ ἀποδέχηται τοῦτο.

Ἀποδέχομαι.

Καὶ εἰ τοίνυν με ἔροιο τὴν οἰκοδομικήν, ἐπιστήμην οὔσαν
5 τοῦ οἰκοδομεῖν, τί φημι ἔργον ἀπεργάζεσθαι, εἵπομ' ἂν ὅτι
οἰκῆσεις· ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. χρῆ οὖν καὶ
σὲ ὑπὲρ τῆς σωφροσύνης, ἐπειδὴ φῆς αὐτὴν ἑαυτοῦ ἐπιστή-
μην εἶναι, ἔχειν εἰπεῖν ἐρωτηθέντα, “ᾧ Κριτία, σωφροσύνη,
e ἐπιστήμη οὔσα ἑαυτοῦ, τί καλὸν ἡμῖν ἔργον ἀπεργάζεται καὶ
ἄξιον τοῦ ὀνόματος;” ἴθι οὖν, εἰπέ.

Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐκ ὀρθῶς ζητεῖς. οὐ γὰρ ὁμοία
αὕτη πέφυκεν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις, οὐδέ γε αἱ ἄλλαι ἄλ-
5 λήλαις· σὺ δ' ὡς ὁμοίων οὐσῶν ποιῆ τὴν ζήτησιν. ἐπεὶ λέγε
μοι, ἔφη, τῆς λογιστικῆς τέχνης ἢ τῆς γεωμετρικῆς τί ἐστὶν
τοιούτου ἔργον οἷον οἰκία οἰκοδομικῆς ἢ ἱμάτιον ὑφαντικῆς ἢ
ἄλλα τοιαῦτ' ἔργα, ἃ πολλὰ ἂν τις ἔχοι πολλῶν τεχνῶν
166 δεῖξαι; ἔχεις οὖν μοι καὶ σὺ τούτων τοιούτων τι ἔργον δεῖξαι;
ἀλλ' οὐχ ἔξεις.

c4 γινώσκειν T b: γινώσκει B c8 ἔφη W: ἔφη B T
d5 οἰκοδομεῖν T W: οἰκοδομοῦ B e3 ὁμοία αὕτη T: ὁμοίως
αὕτη W: ὁμοίως ταύτη B e4 ἀλλήλαις ci. Heusde: ἄλλαις B T
e5 ποιῆ τὴν ζήτησιν W: ποιεῖ τὴν ζήτησιν B: τὴν ζήτησιν ποιεῖ T λέγε
T W: δέ γε B e6 λογιστικῆς T W: λογικῆς B e7 τοιούτου
T: τὸ τοιούτου B a i τοιούτων B² T: τοιούτων B

Καὶ ἐγὼ εἶπον ὅτι Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ τόδε σοι ἔχω
 δεῖξαι, τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη ἐκάστη τούτων τῶν ἐπιστημῶν,
 ὃ τυγχάνει ὄν ἄλλο αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης. οἶον ἢ λογιστική 5
 ἐστὶν που τοῦ ἀρτίου καὶ τοῦ περιττοῦ, πλήθους ὅπως ἔχει
 πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα· ἢ γάρ;

Πάνυ γε, ἔφη.

Οὐκοῦν ἐτέρου ὄντος τοῦ περιττοῦ καὶ ἀρτίου αὐτῆς τῆς
 λογιστικῆς; 10

Πῶς δ' οὔ;

Καὶ μὴν αὖ ἢ στατική τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου b
 σταθμοῦ ἐστὶν στατική· ἕτερον δέ ἐστὶν τὸ βαρὺ τε καὶ
 κούφον τῆς στατικῆς αὐτῆς. συγχωρεῖς;

Ἔγωγε.

Λέγε δή, καὶ ἢ σωφροσύνη τίνος ἐστὶν ἐπιστήμη, ὃ 5
 τυγχάνει ἕτερον ὄν αὐτῆς τῆς σωφροσύνης;

Τοῦτό ἐστὶν ἐκεῖνο, ἔφη, ὧ Σώκρατες· ἐπ' αὐτὸ ἦκεις
 ἐρευνῶν τὸ ᾧ διαφέρει πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἢ σωφροσύνη·
 σὺ δὲ ὁμοιότητά τινα ζητεῖς αὐτῆς ταῖς ἄλλαις. τὸ δ' οὐκ
 ἔστιν οὕτως, ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι ἄλλου εἰσὶν ἐπιστῆ- c
 μαι, ἑαυτῶν δ' οὔ, ἢ δὲ μόνη τῶν τε ἄλλων ἐπιστημῶν
 ἐπιστήμη ἐστὶ καὶ αὐτῆ ἑαυτῆς. καὶ ταῦτά σε πολλοῦ δεῖ
 λεληθέναι, ἀλλὰ γὰρ οἶμαι ὃ ἄρτι οὐκ ἔφησθα ποιεῖν, τοῦτο
 ποιεῖς· ἐμὲ γὰρ ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, εἰσας περὶ οὗ ὁ λόγος 5
 ἐστίν.

Οἶον, ἦν δ' ἐγώ, ποιεῖς ἠγούμενος, εἰ ὅτι μάλιστα σὲ
 ἐλέγχω, ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἐλέγχω ἢ οὐπερ ἕνεκα κἂν d
 ἑμαυτὸν διερευνώμην τί λέγω, φοβούμενος μὴ ποτε λάθω
 οἰόμενος μὲν τι εἰδέναί, εἰδὼς δὲ μὴ. καὶ νῦν δὴ οὖν ἔγωγέ
 φημι τοῦτο ποιεῖν, τὸν λόγον σκοπεῖν μάλιστα μὲν ἑμαυτοῦ
 ἕνεκα, ἴσως δὲ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων· ἢ οὐ κοινὸν

b 2 στατική secl. ci. Heindorf   τε καὶ T: καὶ τὸ B   b 8 τὸ
 ᾧ ci. H. Richards: ὅτφ B: τῶ (sic) T: τῶ W   πασῶν T et γρ. W:
 πλείω BW   c 8 ἄλλου τινὸς TW: ἀλλ' οὐ τινὸς B   d 1 διερευ-
 νώμην BW: διερευνώμην T   d 4 κοινὸν B²T: κοινῶν B

5 οἶε ἀγαθὸν εἶναι σχεδὸν τι πᾶσιν ἀνθρώποις, γίγνεσθαι καταφανὲς ἕκαστον τῶν ὄντων ὅπη ἔχει;

Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

Θαρρῶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ μακάριε, ἀποκρινόμενος τὸ ἐρωτώμενον ὅπη σοι φαίνεται, ἔα χαίρειν εἴτε Κριτίας ἐστὶν
e εἴτε Σωκράτης ὁ ἐλεγχόμενος· ἀλλ' αὐτῷ προσέχων τὸν νοῦν τῷ λόγῳ σκόπει ὅπη ποτὲ ἐκβήσεται ἐλεγχόμενος.

Ἄλλά, ἔφη, ποιήσω οὕτω· δοκεῖς γάρ μοι μέτρια λέγειν.

Λέγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, περὶ τῆς σωφροσύνης πῶς λέγεις;

5 Λέγω τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι μόνη τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αὐτῇ τε αὐτῆς ἐστὶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνεπιστημοσύνης ἐπιστήμη ἂν εἴη, εἶπερ καὶ ἐπιστήμης;

Πάνυ γε, ἔφη.

167 Ὅ ἄρα σῶφρων μόνος αὐτός τε ἑαυτὸν γινώσεται καὶ οἶός τε ἔσται ἕξετάσαι τί τε τυγχάνει εἰδῶς καὶ τί μῆ, καὶ τοὺς ἄλλους ὡσαύτως δυνατὸς ἔσται ἐπισκοπεῖν τί τις οἶδεν καὶ οἶεται, εἶπερ οἶδεν, καὶ τί αὖ οἶεται μὲν εἰδέναί, οἶδεν δ'
5 οὐ, τῶν δὲ ἄλλων οὐδεῖς· καὶ ἔστιν δὴ τοῦτο τὸ σωφρονεῖν τε καὶ σωφροσύνη καὶ τὸ ἑαυτὸν αὐτὸν γινώσκειν, τὸ εἰδέναί ἃ τε οἶδεν καὶ ἃ μὴ οἶδεν. ἄρα ταῦτά ἐστὶν ἃ λέγεις;

Ἐγώ, ἔφη.

Πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τρίτον τῷ σωτήρι, ὡσπερ ἐξ
b ἀρχῆς ἐπισκεψώμεθα πρῶτον μὲν εἰ δυνατόν ἐστὶν τοῦτ' εἶναι ἢ οὐ—τὸ ἃ οἶδεν καὶ ἃ μὴ οἶδεν εἰδέναί (ὅτι οἶδε καὶ) ὅτι οὐκ οἶδεν—ἔπειτα εἰ ὅτι μάλιστα δυνατόν, τίς ἂν εἴη ἡμῖν ὠφελία εἰδόσιν αὐτό.

5 Ἄλλὰ χρή, ἔφη, σκοπεῖν.

Ἴθι δὴ, ἔφη ἐγώ, ὦ Κριτία, σκέψαι, ἐάν τι περὶ αὐτῶν

e 2 σκόπει ci. Heindorf: σκόπειν T: σκοπεῖν B e 6 αὐτῇ T: αὐτῆ B a 4 αὖ Bekker: αὐτὸς BT: αὖ τις Buttmann a 5 τῶν δὲ T: τῶν B a 6 αὐτὸν scr. recc.: αὐτὸ BTW τὸ εἰδέναί BT: ποῖ εἰδέναί b a 7 καὶ ἃ W: καὶ ἄτε BT b 1 ἐπισκεψώμεθα T: ἐπισκοπάμεθα B b 2 ἢ οὐ τὸ T: ἢ ου τοι B ὅτι οἶδε καὶ add. recc.

εὐπορώτερος φανῆς ἐμοῦ· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπορώ. ἦ δὲ ἀπορώ,
φράσω σοι;

Πάνυ γ', ἔφη.

Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πάντα ταῦτ' ἂν εἴη, εἰ ἔστιν 10
ὅπερ σὺ ἰνυδῆ ἔλεγες, μία τις ἐπιστήμη, ἣ οὐκ ἄλλου τινός
ἐστιν ἢ ἐαυτῆς τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη, καὶ c
δὴ καὶ ἀνεπισημοσύνης ἢ αὐτῆ αὐτῆ;

Πάνυ γε.

Ἴδὲ δὴ ὡς ἄτοπον ἐπιχειροῦμεν, ὦ ἐταῖρε, λέγειν· ἐν 5
ἄλλοις γάρ που τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐὰν σκοπῆς, δόξει σοι, ὡς
ἐγῶμαι, ἀδύνατον εἶναι.

Πῶς δὴ καὶ ποῦ;

Ἐν τοῖσδε. ἐννόει γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ὄψις τις εἶναι, ἣ ὦν 10
μὲν αἱ ἄλλαι ὄψεις εἰσίν, οὐκ ἔστιν τούτων ὄψις, ἐαυτῆς δὲ
καὶ τῶν ἄλλων ὄψεων ὄψις ἐστὶν καὶ μὴ ὄψεων ὡσαύτως, 10
καὶ χρῶμα μὲν ὄρᾱ οὐδὲν ὄψις οὔσα, αὐτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας d
ὄψεις· δοκεῖ τίς σοι εἶναι τοιαύτη;

Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε.

Τί δὲ ἀκοήν, ἣ φωνῆς μὲν οὐδεμιᾶς ἀκούει, αὐτῆς δὲ καὶ
τῶν ἄλλων ἀκοῶν ἀκούει καὶ τῶν μὴ ἀκοῶν; 5

Οὐδὲ τοῦτο.

Συλλήβδην δὴ σκόπει περὶ πασῶν τῶν αἰσθήσεων εἴ τίς 10
σοι δοκεῖ εἶναι αἰσθήσεων μὲν αἴσθησις καὶ ἐαυτῆς, ὦν δὲ
δὴ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις αἰσθάνονται, μηδενὸς αἰσθανομένη;

Οὐκ ἔμοιγε. 10

Ἄλλ' ἐπιθυμία δοκεῖ τίς σοι εἶναι, ἣτις ἡδονῆς μὲν οὐδε- e
μιᾶς ἐστὶν ἐπιθυμία, αὐτῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν;

Οὐ δῆτα.

Οὐδὲ μὴν βούλησις, ὡς ἐγῶμαι, ἣ ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν
βούλεται, αὐτὴν δὲ καὶ τὰς ἄλλας βουλήσεις βούλεται. 5

h 10 εἰ ἔστιν ὅπερ σὺ t: εἰ ἔστιν ὅπερ T: εἴη ἔστιν δ σὺ B (sed ἡ
supra εἴη B²) c 8 ἦ B: ἦ T c 10 μὴ ὄψεων B W: μὴ ὄψεως T
d 1 οὐδὲν T: οὐδὲ B d 4 ἦ B: ἦ T e 1 δοκεῖ τίς σοι B W:
τίς σοι δοκεῖ T e 4 ἀγαθὸν T W (sed ω supra o W): ἀγαθῶν B

Οὐ γὰρ οὖν.

*Ερωτα δὲ φαίης ἂν τινα εἶναι τοιοῦτον, ὃς τυγχάνει ὦν ἔρωσ καλοῦ μὲν οὐδενός, αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων;

Οὐκ, ἔφη, ἔγωγε.

10 Φόβον δὲ ἤδη τινα κατανενόηκας, ὃς ἑαυτὸν μὲν καὶ τοὺς
168 ἄλλους φόβους φοβεῖται, τῶν δεινῶν δ' οὐδὲ ἐν φοβεῖται;

Οὐ κατανενόηκα, ἔφη.

Δόξαν δὲ δοξῶν δόξαν καὶ αὐτῆς, ὦν δὲ αἱ ἄλλαι δοξάζουσι μὴδὲν δοξάζουσιν;

5 Οὐδαμῶς.

*Ἄλλ' ἐπιστήμην, ὡς ἔοικεν, φασί τινα εἶναι τοιαύτην, ἣτις μαθήματος μὲν οὐδενός ἐστὶν ἐπιστήμη, αὐτῆς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἐπιστήμη;

Φασί γάρ.

10 Οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ ἄρα καὶ ἐστὶν; μὴδὲν γὰρ πω δισχυρίζομεθα ὡς οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' εἰ ἐστὶν ἔτι σκοπῶμεν.

b *Ὄρθως λέγεις.

Φέρε δὴ· ἐστὶ μὲν αὕτη ἡ ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστήμη, καὶ ἔχει τινα τοιαύτην δύναμιν ὥστε τινὸς εἶναι· ἢ γάρ;

Πάνυ γε.

5 Καὶ γὰρ τὸ μείζον φασί τινα τοιαύτην τινα εἶναι δύναμιν, ὥστε τινὸς εἶναι μείζον;

*Ἐχει γάρ.

Οὐκοῦν ἐλάττωνός τις, εἴπερ ἐστὶ μείζον.

*Ἀνάγκη.

10 Εἰ οὖν τι εὗρομεν μείζον, ὃ τῶν μὲν μειζόνων ἐστὶν μείζον καὶ ἑαυτοῦ, ὦν δὲ τὰλλα μείζω ἐστὶν μηδεὸς μείζον,

c πάντως ἂν που ἐκεῖνό γ' αὐτῷ ὑπάρχοι, εἴπερ ἑαυτοῦ μείζον εἴη, καὶ ἔλαττον ἑαυτοῦ εἶναι· ἢ οὐ;

ε8 καλοῦ μὲν TW : καλοῦμεν B   ε9 ἔφη scr. rec. : ἔφην BTW
a4 μὴδὲν Bt : μὴδὲ T   a11 ἔτι σκοπῶμεν BTW : ἐπισκοπῶμεν t
b1 ὀρθῶς TW : εἰ ὀρθῶς B (sed in marg. η (sic) B)   b10 εὗρομεν
B²T : εὗροι μὲν B   b11 μείζω T : μείζων B   c1 ἂν που Schanz :
δὴ ἂν που BT

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

Οὐκοῦν καὶ εἴ τι διπλάσιόν ἐστιν τῶν τε ἄλλων διπλα-
σιῶν καὶ ἑαυτοῦ, ἡμίσεος δῆπου ὄντος ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν 5
ἄλλων διπλάσιον ἂν εἴη· οὐ γὰρ ἐστὶν που ἄλλου διπλάσιον
ἢ ἡμίσεος.

Ἄληθῆ.

Πλέον δὲ αὐτοῦ ὄν οὐ καὶ ἔλαττον ἔσται, καὶ βαρύτερον
ὄν κουφότερον, καὶ πρεσβύτερον ὄν νεώτερον, καὶ τᾶλλα 10
πάντα ὡσαύτως, ὅτι περ ἂν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν πρὸς ἑαυτὸ d
ἔχη, οὐ καὶ ἐκείνην ἔξει τὴν οὐσίαν, πρὸς ἣν ἡ δύναμις
αὐτοῦ ἦν; λέγω δὲ τὸ τοιούδε· οἶον ἡ ἀκοή, φαμέν, οὐκ
ἄλλου τιwὸς ἦν ἀκοῆ ἢ φωνῆς· ἢ γάρ;

Ναί.

5

Οὐκοῦν εἴπερ αὐτὴ αὐτῆς ἀκούσεται, φωνὴν ἐχούσης
ἑαυτῆς ἀκούσεται· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἀκούσειεν.

Πολλὴ ἀνάγκη.

Καὶ ἡ ὄψις γέ που, ὦ ἄριστε, εἴπερ ὄψεται αὐτὴ ἑαυτήν,
χρῶμά τι αὐτὴν ἀνάγκη ἔχειν· ἄχρων γὰρ ὄψις οὐδὲν [ἂν] 10
μή ποτε ἴδῃ.

e

Οὐ γὰρ οὖν.

Ὅρας οὖν, ὦ Κριτία, ὅτι ὅσα διεληλύθαμεν, τὰ μὲν αὐτῶν
ἀδύνατα παντάπασι φαίνεται ἡμῖν, τὰ δ' ἀπιστεῖται σφόδρα
μή ποτ' ἂν τὴν ἑαυτῶν δύναμιν πρὸς ἑαυτὰ σχεῖν; μεγέθη 5
μὲν γὰρ καὶ πλήθη καὶ τὰ τοιαῦτα παντάπασιw ἀδύνατον· ἢ
οὐχί;

Πάνυ γε.

Ἄκοῆ δ' αὖ καὶ ὄψις καὶ ἔτι γε κίνησις αὐτὴ ἑαυτὴν
κινεῖν, καὶ θερμότης κάειν, καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα τοῖς 10
μὲν ἀπιστίαν (ἂν) παράσχοι, ἴσως δέ τισιν οὔ. μεγάλου δῆ 169
τινος, ὦ φίλε, ἀνδρὸς δεῖ, ὅστις τοῦτο κατὰ πάντων ἰκανῶς

ε 6 ἂν T: ὦν ἂν B
T: ἀνάγκην B
ε 9 γε T²: τε BT
Heindorf

ε 9 ἔσται B: ἐστι compendio T
ἂν secl. Stallbaum
ε 10 αὖ BT: δῆ Schanz

d 10 ἀνάγκη
ε 1 ἴδῃ B: εἴδῃ T
α 1 ἂν add.

διαιρήσεται, πότερον οὐδὲν τῶν ὄντων τὴν αὐτοῦ δύναμιν αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ πέφυκεν ἔχειν [πλὴν ἐπιστήμης], ἀλλὰ πρὸς
 5 ἄλλο, ἢ τὰ μέν, τὰ δ' οὐ· καὶ εἰ ἔστιν αὐτὰ αὐτὰ πρὸς αὐτὰ ἔχει, ἂρ' ἐν τούτοις ἔστιν ἐπιστήμη, ἣν δὴ ἡμεῖς σωφροσύνην φαμέν εἶναι. ἐγὼ μὲν οὐ πιστεύω ἑμαντῶ ἱκανὸς εἶναι ταῦτα διελέσθαι· διὸ καὶ οὐτ' εἰ δυνατόν ἐστι τοῦτο γενέσθαι,
 b ἐπιστήμης ἐπιστήμην εἶναι, ἔχω δισχυρίσασθαι, οὐτ' εἰ ὅτι μάλιστα ἔστι, σωφροσύνην ἀποδέχομαι αὐτὸ εἶναι, πρὶν ἂν ἐπισκέψωμαι εἴτε τι ἂν ἡμᾶς ὠφέλοί τοιοῦτον ὂν εἴτε μή. τὴν γὰρ οὖν δὴ σωφροσύνην ὠφέλιμόν τι καὶ ἀγαθὸν μαν-
 5 τεύομαι εἶναι· σὺ οὖν, ὦ παῖ Καλλαίσχρου—τίθεσαι γὰρ σωφροσύνην τοῦτ' εἶναι, ἐπιστήμην ἐπιστήμης καὶ δὴ καὶ ἀνεπιστημοσύνης—πρῶτον μὲν τοῦτο ἔνδειξαι, ὅτι δυνατόν [ἀποδείξαι σε] ὃ νυνδὴ ἔλεγον, ἔπειτα πρὸς τῷ δυνατόν ὅτι
 c καὶ ὠφέλιμον· κἀμὲ τάχ' ἂν ἀποπληρώσαις ὡς ὀρθῶς λέγεις περὶ σωφροσύνης ὃ ἔστιν.

Καὶ ὁ Κριτίας ἀκούσας ταῦτα καὶ ἰδὼν με ἀποροῦντα, ὡσπερ οἱ τοὺς χασμωμένους καταντικρὺ ὀρῶντες ταῦτον
 5 τοῦτο συμπάσχουσι, κἀκεῖνος ἔδοξέ μοι ὑπ' ἐμοῦ ἀποροῦντος ἀναγκασθῆναι καὶ αὐτὸς ἀλῶναι ὑπὸ ἀπορίας. ἄτε οὖν εὐδοκιμῶν ἐκάστοτε, ἠσχύνετο τοὺς παρόντας, καὶ οὔτε συγχωρήσαι μοι ἠθελεν ἀδύνατος εἶναι διελέσθαι ἢ προυκαλούμην
 d αὐτόν, ἔλεγέν τε οὐδὲν σαφές, ἐπικαλύπτων τὴν ἀπορίαν. κἀγὼ ἡμῖν ἴνα ὁ λόγος προίτοι, εἶπον· Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ὦ Κριτία, νῦν μὲν τοῦτο συγχωρήσωμεν, δυνατόν εἶναι γενέσθαι ἐπιστήμην ἐπιστήμης· αὐθις δὲ ἐπισκεψόμεθα εἴτε
 5 οὕτως ἔχει εἴτε μή. ἴθι δὴ οὖν, εἰ ὅτι μάλιστα δυνατόν τοῦτο, τί μᾶλλον οἶόν τέ ἐστιν εἰδέναι ἢ τέ τις οἶδε καὶ ἢ μή; τοῦτο γὰρ δήπου ἔφαμεν εἶναι τὸ γιγνώσκειν αὐτὸν καὶ σωφρονεῖν· ἢ γάρ;

Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς, καὶ συμβαίνει γέ που, ὦ Σώκρατες. εἰ

a 3 αὐτοῦ B T : αὐτὴν T²   a 4 πλὴν ἐπιστήμης secl. Schleiermacher
 b 8 ἀποδείξαι σε secl. Heindorf   c 6 ἀναγκασθῆναι secl. ci. Badham : an ἀναπλησθῆναι ?   d 6 καὶ & B t : καὶ T

γάρ τις ἔχει ἐπιστήμην ἢ αὐτὴ αὐτὴν γινώσκει, τοιοῦτος ε
 ἂν αὐτὸς εἴη οἷόνπερ ἐστὶν ὃ ἔχει· ὥσπερ ὅταν τάχος τις
 ἔχη, ταχύς, καὶ ὅταν κάλλος, καλός, καὶ ὅταν γνώσιμ, γι-
 γνώσκων, ὅταν δὲ δὴ γνώσιμ αὐτὴν αὐτῆς τις ἔχη, γινώ-
 σκων που αὐτὸς ἑαυτὸν τότε ἔσται.

5

Οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητῶ, ὡς οὐχ ὅταν τὸ αὐτὸ
 γινώσκόν τις ἔχη, αὐτὸς αὐτὸν γνῶσεται, ἀλλ' ἔχουσι τοῦτο
 τίς ἀνάγκη εἰδέναι ἃ τε οἶδεν καὶ ἃ μὴ οἶδεν;

“Οτι, ὦ Σώκρατες, ταῦτόν ἐστιν τοῦτο ἐκέλευθ.

170

*Ἴσως, ἔφη, ἀλλ' ἐγὼ κινδυνεύω αἰεὶ ὅμοιος εἶναι· οὐ
 γὰρ αὐθιγὸν ὡς ἔστιν τὸ αὐτό, ἃ οἶδεν εἰδέναι καὶ ἃ τις
 μὴ οἶδεν εἰδέναι.

Πῶς λέγεις, ἔφη;

5

ᾧδε, ἦν δ' ἐγώ. ἐπιστήμη που ἐπιστήμης οὔσα ἄρα
 πλείον τι οἶα τ' ἔσται διαιρεῖν, ἢ ὅτι τούτων τόδε μὲν
 ἐπιστήμη, τόδε δ' οὐκ ἐπιστήμη;

Οὐκ, ἀλλὰ τοσοῦτον.

Ταῦτόν οὖν ἐστὶν ἐπιστήμη τε καὶ ἀνεπιστημοσύνη ὑγιει- 10
 νοῦ, καὶ ἐπιστήμη τε καὶ ἀνεπιστημοσύνη δικαίου;

b

Οὐδαμῶς.

*Ἀλλὰ τὸ μὲν οἶμαι ἱατρική, τὸ δὲ πολιτική, τὸ δὲ οὐδὲν
 ἄλλο ἢ ἐπιστήμη.

Πῶς γὰρ οὐ;

5

Οὐκοῦν ἔαν μὴ προσεπίσθηται τις τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ
 δίκαιον, ἀλλ' ἐπιστήμην μόνου γινώσκη ἅτε τούτου μόνου
 ἔχων ἐπιστήμην, ὅτι μὲν τι ἐπίσταται καὶ ὅτι ἐπιστήμην
 τιὰ ἔχει, εἰκότως ἂν γινώσκει καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων· ἢ γάρ;

10

Ναί.

e 8 καὶ ἃ scr. Ambr. 56 : καὶ ἅτε B T W   a 1 τοῦτο Cornarius :
 τὸ αὐτὸ B T   a 3 τὸ αὐτὸ] τὸ αὐτὸ τὸ ci. Heindorf   ἃ οἶδεν . . .
 a 4 οἶδεν εἰδέναι secl. Hoenebeek Hissink   a 7 διαιρεῖν T² : διευρεῖν
 B T W   a 10 ταῦτόν οὖν T W : ταῦτ' οὖν οὖν B   ἐπιστήμη et mox
 ἀνεπιστημοσύνη (bis) ci. Bonitz : ἐπιστήμη . . . ἀνεπιστημοσύνη (bis)
 B T   b 7 γινώσκη scr. recc. : γινώσκει B T W

“Οτι δὲ γινώσκει, ταύτη τῇ ἐπιστήμῃ πῶς εἴσεται;
 c γινώσκει γὰρ δὴ τὸ μὲν ὑγιεινὸν τῇ ἰατρικῇ ἀλλ’ οὐ σωφρο-
 σύνη, τὸ δ’ ἁρμονικὸν μουσικῇ ἀλλ’ οὐ σωφροσύνη, τὸ δ’
 οἰκοδομικὸν οἰκοδομικῇ ἀλλ’ οὐ σωφροσύνη, καὶ οὕτω πάντα
 ἢ οὐ;

5 Φαίνεται.

Σωφροσύνη δέ, εἶπερ μόνον ἐστὶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη,
 πῶς εἴσεται ὅτι τὸ ὑγιεινὸν γινώσκει ἢ ὅτι τὸ οἰκοδομικόν;
 Οὐδαμῶς.

Οὐκ ἄρα εἴσεται ὃ οἶδεν ὃ τοῦτο ἀγνοῶν, ἀλλ’ ὅτι οἶδεν
 10 μόνον.

Ἔοικεν.

d Οὐκ ἄρα σωφρονεῖν τοῦτ’ ἂν εἴη οὐδὲ σωφροσύνη, εἰδέναι
 ἃ τε οἶδεν καὶ ἃ μὴ οἶδεν, ἀλλ’, ὡς ἔοικεν, ὅτι οἶδεν καὶ ὅτι
 οὐκ οἶδεν μόνον.

Κινδυνεύει.

5 Οὐδὲ ἄλλον ἄρα οἶός τε ἔσται οὗτος ἐξετάσαι φάσκοντά
 τι ἐπίστασθαι, πότερον ἐπίσταται ὃ φησὶν ἐπίστασθαι ἢ οὐκ
 ἐπίσταται· ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὡς ἔοικεν, γινώσεται, ὅτι
 ἔχει τιὰ ἐπιστήμην, ὅτου δέ γε, ἢ σωφροσύνη οὐ ποιήσει
 αὐτὸν γινώσκειν.

10 Οὐ φαίνεται.

e Οὔτε ἄρα τὸν προσποιούμενον ἰατρὸν εἶναι, ὄντα δὲ μὴ,
 καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς ὄντα οἶός τε ἔσται διακρίνειν, οὔτε ἄλλον
 οὐδένα τῶν ἐπιστημόνων καὶ μὴ. σκεψώμεθα δὲ ἐκ τῶνδε·
 εἰ μέλλει ὁ σώφρων ἢ ὀστισοῦν ἄλλος τὸν ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν
 5 διαγνώσεσθαι καὶ τὸν μὴ, ἂρ’ οὐχ ᾧδε ποιήσει· περὶ μὲν
 ἰατρικῆς δῆπου αὐτῷ οὐ διαλέγεται—οὐδὲν γὰρ ἐπαίει, ὡς
 ἔφαμεν, ὁ ἰατρὸς ἀλλ’ ἢ τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες—ἢ οὐ;

Ναί, οὕτως.

Περὶ δέ γε ἐπιστήμης οὐδὲν οἶδεν, ἀλλὰ τοῦτο δὴ τῇ
 10 σωφροσύνη μόνῃ ἀπέδομεν.

Ναί.

Οὐδὲ περὶ ἰατρικῆς ἄρα οἶδεν ὁ ἰατρικός, ἐπειδήπερ ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη οὔσα τυγχάνει.

171

Ἄληθῆ.

Ὅτι μὲν δὴ ἐπιστήμην τιὰ ἔχει, γνώσεται ὁ σώφρων τὸν ἰατρόν· δέον δὲ πείραν λαβεῖν ἥτις ἐστίν, ἄλλο τι σκέψεται ὠντινων; ἢ οὐ τούτῳ ὠρισται ἐκάστη ἐπιστήμη μὴ μόνον ἐπιστήμη εἶναι ἀλλὰ καὶ τίς, τῷ τιῶν εἶναι;

Τούτῳ μὲν οὔν.

Καὶ ἡ ἰατρικὴ δὴ ἑτέρα εἶναι τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ὠρίσθη τῷ τοῦ ὑγίειοῦ εἶναι καὶ νοσώδους ἐπιστήμη.

Ναί.

10

Οὐκοῦν ἐν τούτοις ἀναγκαῖον σκοπεῖν τὸν βουλόμενον ἰατρικὴν σκοπεῖν, ἐν οἷς ποτ' ἔστιν· οὐ γὰρ δῆπου ἐν γε τοῖς ἔξω, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν;

Οὐ δῆτα.

Ἐν τοῖς ὑγίειοῖς ἄρα καὶ νοσώδεσιν ἐπισκέψεται τὸν ἰατρόν, ἢ ἰατρικός ἐστιν, ὁ ὀρθῶς σκοπούμενος.

5

Ἔοικεν.

Οὐκοῦν ἐν τοῖς οὕτως ἢ λεγομένοις ἢ πραττομένοις τὰ μὲν λεγόμενα, εἰ ἀληθῆ λέγεται, σκοπούμενος, τὰ δὲ πραττόμενα, εἰ ὀρθῶς πράττεται;

Ἀνάγκη.

10

Ἡ οὔν ἄνευ ἰατρικῆς δύναιτ' ἂν τις τούτων ποτέροις ἐπακολουθήσῃ;

Οὐ δῆτα.

Οὐδέ γε ἄλλος οὐδεὶς, ὡς ἔοικεν, πλὴν ἰατρός, οὔτε δὴ ὁ σώφρων· ἰατρός γὰρ ἂν εἴη πρὸς τῇ σωφροσύνῃ.

Ἔστι ταῦτα.

θ 12 ἰατρικός B T: ἰατρός t a 4 δέον δὲ Goldbacher (δεῖν δὲ Hermann): δεῖ δὴ B: δὲ δὴ T: ἐπιχειρῶν δὲ δὴ corr. Coisl.: εἰ δὲ δεῖ ci. Heindorf a 5 ὠντινων t: ὠντινυν B: ὠντινῦν T a 9 τῷ τοῦ B: τῷ τὸ T b 11 ἢ T: εἰ B ποτέροις T: προτέροις B c 1 οὐδέ γε] οὔτε γε Naegelsbach

Παντὸς ἄρα μᾶλλον, εἰ ἡ σωφροσύνη ἐπιστήμης ἐπιστήμη
 5 μόνον ἐστὶν καὶ ἀνεπιστημοσύνης, οὔτε ἰατρὸν διακρίναι οἶα
 τε ἔσται ἐπιστάμενον τὰ τῆς τέχνης ἢ μὴ ἐπιστάμενον,
 προσποιούμενον δὲ ἢ οἰόμενον, οὔτε ἄλλον οὐδένα τῶν ἐπι-
 σταμένων καὶ οἰοῦν, πλὴν γε τὸν αὐτοῦ ὁμοτέχνον, ὥσπερ
 οἱ ἄλλοι δημιουργοί.

10 Φαίνεται, ἔφη.

d Τίς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κριτία, ὠφελία ἡμῖν ἔτι ἂν εἴη
 ἀπὸ τῆς σωφροσύνης τοιαύτης οὔσης; εἰ μὲν γάρ, ὃ ἐξ
 ἀρχῆς ὑπετιθέμεθα, ἦδει ὁ σῶφρων ἅ τε ἦδει καὶ ἅ μὴ ἦδει,
 τὰ μὲν ὅτι οἶδεν, τὰ δ' ὅτι οὐκ οἶδεν, καὶ ἄλλον ταυτὸν
 5 τοῦτο πεπουθότα ἐπισκέψασθαι οἶός τ' ἦν, μεγαλωστὶ ἂν
 ἡμῖν, φαμέν, ὠφέλιμον ἦν σῶφροσιν εἶναι· ἀναμάρτητοι
 γὰρ ἂν τὸν βίον διεζῶμεν αὐτοί τε [καὶ] οἱ τὴν σωφροσύνην
 ἔχοντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ὑφ' ἡμῶν ἦρχοντο. οὔτε
 e γὰρ ἂν αὐτοὶ ἐπεχειροῦμεν πράττειν ἢ μὴ ἠπιστάμεθα, ἀλλ'
 ἐξευρίσκοντες τοὺς ἐπισταμένους ἐκείνοις ἂν παρεδίδομεν,
 οὔτε τοῖς ἄλλοις ἐπετρέπομεν, ὧν ἦρχομεν, ἄλλο τι πράτ-
 τειν ἢ ὅτι πράττοντες ὀρθῶς ἔμελλον πράξειν—τοῦτο δ' ἦν
 5 ἂν, οὐ ἐπιστήμην εἶχον—καὶ οὕτω δὴ ὑπὸ σωφροσύνης οἰκία
 τε οἰκουμένη ἔμελλεν καλῶς οἰκείσθαι, πόλις τε πολιτευο-
 μένη, καὶ ἄλλο πᾶν οὐ σωφροσύνη ἄρχοι· ἀμαρτίας γὰρ
 172 ἐξηρημένης, ὀρθότητος δὲ ἡγουμένης, ἐν πάσῃ πράξει καλῶς
 καὶ εὖ πράττειν ἀναγκαῖον τοὺς οὕτω διακειμένους, τοὺς δὲ
 εὖ πράττοντας εὐδαίμονας εἶναι. ἄρ' οὐχ οὕτως, ἦν δ' ἐγώ,
 ὦ Κριτία, ἐλέγομεν περὶ σωφροσύνης, λέγοντες ὅσον ἀγαθὸν
 5 εἶη τὸ εἰδέναι ἅ τε οἶδέν τις καὶ ἅ μὴ οἶδεν;

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως.

c 4 εἰ B³ T: εἴη B c 5 ἀνεπιστημοσύνης B W: ἀνεπιστημοσύνης
 ἐπιστήμη T c 8 ὥσπερ B W: ὥσπερ ἂν T d 5 μεγαλωστὶ ci.
 Stephanus: μεγάλως τι B T d 7 διεζῶμεν T: ἐζῶμεν B W t
 καὶ del. Heindorf e 3 οὔτε T: ὃ οὔτε B e 6 οἰκουμένη B W:
 οἰκονομουμένη T ἔμελλεν καλῶς B W: καλῶς ἔμελλεν T e 8 πᾶν
 T: τι πᾶν B a i ἐξηρημένης T W: διηρημένης B καλῶς πράττειν
 ἀναγκαῖον καλῶς καὶ εὖ πράττειν B: ἀναγκαῖον καλῶς καὶ εὖ πράττειν T W

Νῦν δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὀρᾷς ὅτι οὐδαμοῦ ἐπιστήμη οὐδεμία τοιαύτη οὔσα πέφανται.

Ὅρω, ἔφη.

Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν ἦν νῦν εὐρί- b
σκομεν σωφροσύνην οὖσαν, τὸ ἐπιστήμην ἐπίστασθαι καὶ
ἀνεπισημοσύνην, ὅτι ὁ ταύτην ἔχων, ὅτι ἂν ἄλλο μαθάνῃ,
ῥᾷόν τε μαθήσεται καὶ ἐναργέστερα πάντα αὐτῷ φανεῖται,
ἅτε πρὸς ἐκάστω ᾧ ἂν μαθάνῃ προσκαθορῶντι τὴν ἐπι- 5
στήμην· καὶ τοὺς ἄλλους δὴ κάλλιον ἐξετάσει περὶ ὧν ἂν
καὶ αὐτὸς μάθῃ, οἱ δὲ ἄνευ τούτου ἐξετάζοντες ἀσθενέστερον
καὶ φαυλότερον τοῦτο δράσουσιν; ἄρ', ὦ φίλε, τοιαῦτα
ἅττα ἐστὶν ἃ ἀπολαυσόμεθα τῆς σωφροσύνης, ἡμεῖς δὲ μείζον 5
τι βλέπομεν καὶ ζητοῦμεν αὐτὸ μείζον τι εἶναι ἢ ὅσον ἐστίν;

Τάχα δ' ἂν, ἔφη, οὕτως ἔχοι.

Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ· ἴσως δέ γε ἡμεῖς οὐδὲν χρηστὸν
ἐζητήσαμεν. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι μοι ἄτοπ' ἅττα καταφαί- 5
νεται περὶ σωφροσύνης, εἰ τοιοῦτόν ἐστιν. ἴδωμεν γάρ,
εἰ βούλει, συγχωρήσαντες καὶ ἐπίστασθαι ἐπιστήμην δυ-
νατὸν εἶναι [εἰδέναί], καὶ ὅ γε ἐξ ἀρχῆς ἐτιθέμεθα σωφρο-
σύνην εἶναι, τὸ εἰδέναί ἃ τε οἶδεν καὶ ἃ μὴ οἶδεν, μὴ
ἀποστερήσωμεν, ἀλλὰ δῶμεν· καὶ πάντα ταῦτα δόντες ἔτι d
βέλτιον σκεψώμεθα εἰ ἄρα τι καὶ ἡμᾶς ὀνήσει τοιοῦτον ὄν.
ἃ γὰρ νυνδὴ ἐλέγομεν, ὡς μέγα ἂν εἴη ἀγαθὸν ἢ σωφροσύνη
εἰ τοιοῦτον εἴη, ἡγουμένη διοικήσεως καὶ οἰκίας καὶ πόλεως,
οὐ μοι δοκοῦμεν, ὦ Κριτία, καλῶς ὠμολογηκέναι. 5

Πῶς δὴ; ἦ δ' ὅς.

Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, ῥαδίως ὠμολογήσαμεν μέγα τι ἀγαθὸν
εἶναι τοῖς ἀνθρώποις εἰ ἕκαστοι ἡμῶν, ἃ μὲν ἴσασι, πράτ-
τοιεν ταῦτα, ἃ δὲ μὴ ἐπίσταιτο, ἄλλοις παραδιδόειν τοῖς
ἐπίσταμένοις. 10

5 τεκμαίρομαι δέ T: τεκμαιρόμενοι B W (sed ai δε suprascr. W)
8 εἰδέναί secl. ci. Heusde d i ἀλλὰ δῶμεν T et γρ. W:
ἀλλ' ἴδωμεν B W πάντα ταῦτα B: ταῦτα ἅπαντα T: ταῦτα πάντα W
d 2 ἄρα τι B²: ἄρτι B T ὀνήσει T: ὀνήσειν B

e Οὐκ οὖν, ἔφη, καλῶς ὠμολογήσαμεν;

Οὐ μοι δοκοῦμεν, ἦν δ' ἐγώ.

*Ατοπα λέγεις ὡς ἀληθῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

Νῆ τὸν κύνα, ἔφην, καὶ ἐμοί τοι δοκεῖ οὕτω, κἀνταῦθα

5 καὶ ἄρτι ἀποβλέψας ἀτοπ' ἄττ' ἔφην μοι προφαίνεσθαι, καὶ
ὅτι φοβοίμην μὴ οὐκ ὀρθῶς σκοποῦμεν. ὡς ἀληθῶς γάρ,
εἰ ὅτι μάλιστα τοιοῦτόν ἐστιν ἢ σωφροσύνη, οὐδέν μοι

173 δῆλον εἶναι δοκεῖ ὅτι ἀγαθὸν ἡμᾶς ἀπεργάζεται.

Πῶς δὴ; ἦ δ' ὅς. λέγε, ἵνα καὶ ἡμεῖς εἰδῶμεν ὅτι λέγεις.

Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, ληρέειν με· ὅμως τό γε προφαινώ-
μενον ἀναγκαῖον σκοπεῖν καὶ μὴ εἰκῆ παριέναι, εἰ τίς γε

5 αὐτοῦ καὶ σμικρὸν κήδεται.

Καλῶς γάρ, ἔφη, λέγεις.

*Ακουε δὴ, ἔφην, τὸ ἐμὸν ὄναρ, εἴτε διὰ κεράτων εἴτε
δι' ἐλέφαντος ἐλήλυθεν. εἰ γὰρ ὅτι μάλιστα ἡμῶν ἄρχοι
ἢ σωφροσύνη, οὔσα οἶαν νῦν ὀριζόμεθα, ἄλλο τι κατὰ τὰς

b ἐπιστήμας πάντ' ἂν πράττειτο, καὶ οὔτε τις κυβερνήτης
φάσκων εἶναι, ὧν δὲ οὐ, ἐξαπατῶ ἂν ἡμᾶς, οὔτε ἰατρὸς οὔτε
στρατηγὸς οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς, προσποιούμενός τι εἰδέναι
ὃ μὴ οἶδεν, λαυθάνοι ἂν· ἐκ δὴ τούτων οὕτως ἐχόντων ἄλλο

5 ἂν ἡμῖν τι συμβαίνοι ἢ ὑγιέσιw τε τὰ σώματα εἶναι μᾶλλον
ἢ νῦν, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ κινδυνεύοντας καὶ ἐν πολέμῳ
σώζεσθαι, καὶ τὰ σκεύη καὶ τὴν ἀμπεχόνην καὶ ὑπόδεσω

c πᾶσαν καὶ τὰ χρήματα πάντα τεχνικῶς ἡμῖν εἰργασμένα
εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ διὰ τὸ ἀληθινοῖς δημιουργοῖς χρῆσθαι;
εἰ δὲ βούλοιο γέ, καὶ τὴν μαντικὴν εἶναι συγχωρήσωμεν

e 4 δοκεῖ T: δοκεῖν B οὕτω· κἀνταῦθα Hermann: οὕτως εἰ
ἐνταῦθα B: οὕτως ἐνταῦθα T: οὕτωσι ἐνταῦθα W e 5 ἀτοπ' ἄττ'

ci. Badham: ἀτοπά γ' BT: ἀτοπά τ' Bekker ἔφην T: ἔφη B

a 4 παριέναι T: παρείναι B a 9 νῦν] δὴ νῦν Stobaeus b 1 πάντ'

ἂν scripsi: πάντα Stobaeus: ἂν BT b 2 ἐξαπατῶ ἂν T: ἐξαπατᾶν

B (ὧν δὲ . . . ἡμᾶς om. Stobaeus) b 3 οὐδεὶς] τις οὐδεὶς Stobaeus

b 4 δὴ BT Stobaeus: δὲ Hermann b 5 τι post ἄλλο transp.

Stobaeus ἢ add. ci. Heindorf: μὴ Stobaeus: om. BT b 6 τῇ

om. Stobaeus b 7 τὰ] τὰ τε Stobaeus c 2 ἀληθινοῖς δημιουργοῖς

T W Stobaeus: ἀληθῶν δημιουργῶν B c 3 βούλοιο] βούλει ci.

H. Richards

ἐπιστήμημν τοῦ μέλλοντος ἔσσεσθαι, καὶ τὴν σωφροσύνην, αὐτῆς ἐπιστατοῦσαν, τοὺς μὲν ἀλαζόνας ἀποτρέπειν, τοὺς 5
δὲ ὡς ἀληθῶς μάντεις καθιστάναι ἡμῖν προφήτας τῶν μελ-
λόντων. κατεσκευασμένον δὴ οὕτω τὸ ἀνθρώπινον γένος
ὅτι μὲν ἐπιστημόνως ἂν πράττοι καὶ ζῶη, ἔπομαι—ἡ γὰρ d
σωφροσύνη φυλάττουσα οὐκ ἂν ἐφῆ παρεμπίπτουσαν τὴν
ἀνεπιστημοσύνην συνεργὸν ἡμῖν εἶναι—ὅτι δ' ἐπιστημόνως
ἂν πράττοντες εὖ ἂν πράττοιμεν καὶ εὐδαιμονοῖμεν, τοῦτο
δὲ οὐπω δυνάμεθα μαθεῖν, ὧ φίλε Κριτία. 5

Ἄλλὰ μέντοι, ἡ δ' ὅς, οὐ ραδίως εὐρήσεις ἄλλο τι τέλος
τοῦ εὖ πράττειν, ἐὰν τὸ ἐπιστημόνως ἀτιμάσῃς.

Σμικρὸν τοίνυν με, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι προσδίδαξον. τίνας
ἐπιστημόνως λέγεις; ἢ σκυτῶν τομῆς;

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. e

Ἄλλὰ χαλκοῦ ἐργασίας;

Οὐδαμῶς.

Ἄλλὰ ἐρίων ἢ ξύλων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων;

Οὐ δῆτα. 5

Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐμμένομεν τῷ λόγῳ τῷ εὐδαί-
μονα εἶναι τὸν ἐπιστημόνως ζῶντα. οὗτοι γὰρ ἐπιστημόνως
ζῶντες οὐχ ὁμολογοῦνται παρὰ σοῦ εὐδαίμονες εἶναι, ἀλλὰ
περὶ τινων ἐπιστημόνως ζῶντα σὺ δοκεῖς μοι ἀφορίζεσθαι
τὸν εὐδαίμονα. καὶ ἴσως λέγεις ὃν νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸν 10
εἰδότα τὰ μέλλοντα ἔσσεσθαι πάντα, τὸν μάντιν. τοῦτον 174
ἢ ἄλλον τιὰ λέγεις;

Καὶ τοῦτον ἔγωγε, ἔφη, καὶ ἄλλον.

Τίνα; ἦν δ' ἐγώ. ἄρα μὴ τὸν τοιόνδε, εἴ τις πρὸς τοῖς
μέλλουσιν καὶ τὰ γεγυότα πάντα εἰδείη καὶ τὰ νῦν ὄντα, 5
καὶ μηδὲν ἀγνοοῖ; θῶμεν γάρ τινα εἶναι αὐτόν. οὐ γὰρ

d 4 ἂν πράττοντες T : τὰ πράττοντες B   d 5 δυνάμεθα B T W :
δυναίμεθα (sic) T²   d 9 σκυτῶν τομῆς T W : σκυτοτομῆς B : σκυτοτο-
μικῆς b   e 6 εὐδαίμονα T b : εὐδαιμονία B   e 8 ὁμολογοῦνται
B T : ὁμολογοῦσι t   e 9 ζῶντα ci. Schleiermacher : ζώντων B T
σὺ Bekker : εὖ B T   δοκεῖς Basileensis altera : δοκεῖ B T   a 6 θῶμεν]
φῶμεν Schanz   αὐτόν] τοιούτον ci. H. Richards

οἶμαι τούτου γε ἔτι ἂν εἴποις οὐδένα ἐπιστημονέστερον ζῶντα εἶναι.

Οὐ δῆτα.

10 Τόδε δὴ ἔτι προσποθῶ, τίς αὐτὸν τῶν ἐπιστημῶν ποιεῖ εὐδαίμονα; ἢ ἅπασαι ὁμοίως;

Οὐδαμῶς ὁμοίως, ἔφη.

b Ἄλλὰ ποία μάλιστα; ἢ τί οἶδεν καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γεγονότων καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι; ἄρα γε ἢ τὸ πεττευτικόν;

Ποῖον, ἢ δ' ὅς, πεττευτικόν;

5 Ἄλλ' ἢ τὸ λογιστικόν;

Οὐδαμῶς.

Ἄλλ' ἢ τὸ ὑγιεινόν;

Μᾶλλον, ἔφη.

Ἐκείνη δ' ἦν λέγω μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τί;

10 Ἐπι τὸ ἀγαθόν, ἔφη, καὶ τὸ κακόν.

Ἔγωγε, ἔφη, ἐγώ, πάλαι με περιέλκεις κύκλω, ἀποκρυπτόμενος ὅτι οὐ τὸ ἐπιστημόνως ἦν ζῆν τὸ εὖ πράττειν

c τε καὶ εὐδαιμονεῖν ποιοῦν, οὐδὲ συμπασῶν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἀλλὰ μιᾶς οὕσης ταύτης μόνου τῆς περὶ τὸ ἀγαθόν τε καὶ κακόν. ἐπεὶ, ὦ Κριτία, εἰ θέλεις ἐξελεῖν ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἦττόν τι

5 ἢ μὲν ἰατρικὴ ὑγιαίνειν ποιήσει, ἢ δὲ σκυτικὴ ὑποδεδέσθαι, ἢ δὲ ὑφαντικὴ ἡμφιέσθαι, ἢ δὲ κυβερνητικὴ κωλύσει ἐν τῇ θαλάττῃ ἀποθνήσκειν καὶ ἢ στρατηγικὴ ἐν πολέμῳ;

Οὐδὲν ἦττον, ἔφη.

Ἄλλ', ὦ φίλε Κριτία, τὸ εὖ γε τούτων ἕκαστα γίγνεσθαι

d καὶ ὠφελίμως ἀπολελοιπὸς ἡμᾶς ἔσται ταύτης ἀπούσης.

Ἀληθῆ λέγεις.

Οὐχ αὕτη δέ γε, ὡς ἔοικεν, ἐστὶν ἢ σωφροσύνη, ἀλλ' ἦς

b 1 ἢ τί B: ἢ τι T   b 5 ἀλλ' ἢ B: ἀλλ' ἢ T   b 9 ἢ τι
B: ἢ τί T   b 10 ἢ τὸ T: τὸ B   c 6 ἡμφιέσθαι T: ἀμφιέσθαι
B   d 1 ἀπολελοιπὸς B² T: ἀπολελοιπὸς B   d 3 ἀλλ' secl. ci.
Madvig

ἔργον ἐστὶν τὸ ὠφελεῖν ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἐπιστημῶν γε καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν ἢ ἐπιστήμη ἐστίν, ἀλλὰ ἀγαθοῦ τε καὶ 5
κακοῦ· ὥστε εἰ αὕτη ἐστὶν ὠφέλιμος, ἢ σωφροσύνη ἄλλο
τι ἂν εἴη [ἢ ὠφελίμη] ἡμῖν.

Τί δ', ἢ δ' ὅς, οὐκ ἂν αὕτη ὠφελοῖ; εἰ γὰρ ὅτι μάλιστα τῶν ἐπιστημῶν ἐπιστήμη ἐστὶν ἢ σωφροσύνη, ἐπιστατεῖ δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις, καὶ ταύτης δῆπου ἂν ἄρχουσα e
τῆς περὶ τὰγαθὸν ἐπιστήμης ὠφελοῖ ἂν ἡμᾶς.

Ἡ κἂν ὑγιαίνειν ποιοῖ, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη, ἀλλ' οὐχ ἢ ἰατρικῆ; καὶ τᾶλλα τὰ τῶν τεχνῶν αὕτη ἂν ποιοῖ, καὶ οὐχ 5
αἱ ἄλλαι τὸ αὐτῆς ἔργον ἐκάστη; ἢ οὐ πάλαι διεμαρτυρό-
μεθα ὅτι ἐπιστήμης μόνου ἐστὶν καὶ ἀνεπιστημοσύνης
ἐπιστήμη, ἄλλου δὲ οὐδενός· οὐχ οὕτω;

Φαίνεται γε.

Οὐκ ἄρα ὑγείας ἔσται δημιουργός;

Οὐ δῆτα.

* Ἄλλης γὰρ ἦν τέχνης ὑγεία· ἢ οὐ;

* Ἄλλης.

Οὐδ' ἄρα ὠφελίας, ὦ ἐταῖρε· ἄλλη γὰρ αὖ ἀπέδομεν
τοῦτο τὸ ἔργον τέχνη νυνδὴ· ἢ γάρ;

Πάνυ γε.

Πῶς οὖν ὠφέλιμος ἔσται ἢ σωφροσύνη, οὐδεμιᾶς ὠφε- 5
λίας οὔσα δημιουργός;

Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἔοικέν γε.

Ὅρᾳς οὖν, ὦ Κριτία, ὡς ἐγὼ πάλαι εἰκότως ἐδεδοίκη
καὶ δικαίως ἐμαντὸν ἠτιώμην ὅτι οὐδὲν χρηστὸν περὶ σω- 10
φροσύνης σκοπῶ; οὐ γὰρ ἂν που ὅ γε κάλλιστον πάντων
ὁμολογεῖται εἶναι, τοῦτο ἡμῖν ἀνωφελὲς ἐφάνη, εἴ τι ἐμοῦ b
ὄφελος ἦν πρὸς τὸ καλῶς ζητεῖν. νῦν δὲ πανταχῆ γὰρ
ἠττώμεθα, καὶ οὐ δυνάμεθα εὔρεῖν ἐφ' ὅτῳ ποτὲ τῶν ὄντων

d 4 γε] τε Heindorf   d 7 ἢ ὠφελίμη B: ὠφελίμη T: ἢ ὠφελίμη
Schleiermacher: secl. Madvig   e 3 κἂν Schanz: καὶ B T
e 4 οὐχ αἱ Hermann: οὐχί B T   b 2 ὄφελος T: ὠφελος B
b 3 γρ. εὔρεῖν T: ἔχειν B T

ὁ νομοθέτης τοῦτο τοῦνομα ἔθετο, τὴν σωφροσύνην. καίτοι
 5 πολλά γε συγκεχωρήκαμεν οὐ συμβαίνουθ' ἡμῖν ἐν τῷ λόγῳ.
 καὶ γὰρ ἐπιστήμην ἐπιστήμης εἶναι συνεχωρήσαμεν, οὐκ
 ἔωντος τοῦ λόγου οὐδὲ φάσκοντος εἶναι· καὶ ταύτη αὖ τῇ
 ἐπιστήμῃ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἔργα γινώσκειν
 c συνεχωρήσαμεν, οὐδὲ τοῦτ' ἔωντος τοῦ λόγου, ἵνα δὴ ἡμῖν
 γένοιτο ὁ σῶφρων ἐπιστήμων ὧν τε οἶδεν ὅτι οἶδεν, καὶ
 ὧν μὴ οἶδεν ὅτι οὐκ οἶδεν. τοῦτο μὲν δὴ καὶ παντάπασι
 μεγαλοπρεπῶς συνεχωρήσαμεν, οὐδ' ἐπισκεψάμενοι τὸ ἀδύ-
 5 νατον εἶναι ἃ τις μὴ οἶδεν μηδαμῶς, ταῦτα εἰδέναι ἀμῶς
 γέ πως· ὅτι γὰρ οὐκ οἶδεν, φησὶν αὐτὰ εἰδέναι ἢ ἡμετέρα
 ὁμολογία. καίτοι, ὡς ἐγῶμαι, οὐδενὸς ὅτου οὐχὶ ἀλογώ-
 τερον τοῦτ' ἂν φανεῖη. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἡμῶν εὐθητικῶν
 d τυχοῦσα ἢ ζήτησις καὶ οὐ σκληρῶν, οὐδέν τι μᾶλλον εὐρεῖν
 δύναται τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τοσοῦτον κατεγέλασεν αὐτῆς,
 ὥστε ὁ ἡμεῖς πάλαι συνομολογοῦντες καὶ συμπλάττοντες
 ἐτιθέμεθα σωφροσύνην εἶναι, τοῦτο ἡμῖν πάνυ ὑβριστικῶς
 5 ἀνωφελὲς ὄν ἀπέφαινε. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν καὶ ἦττον ἀγα-
 νακτῶ· ὑπὲρ δὲ σοῦ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, πάνυ ἀγανακτῶ,
 εἰ σὺ τοιοῦτος ὧν τὴν ιδέαν καὶ πρὸς τούτῳ τὴν ψυχὴν
 e σωφρονέστατος, μηδὲν ὀνήσῃ ἀπὸ ταύτης τῆς σωφροσύνης
 μηδέ τί σ' ὠφελήσει ἐν τῷ βίῳ παρούσα. ἔτι δὲ μᾶλλον
 ἀγανακτῶ ὑπὲρ τῆς ἐπφδῆς ἣν παρὰ τοῦ Θρακὸς ἔμαθον,
 εἰ μηδενὸς ἀξίου πράγματος οὔσαν αὐτὴν μετὰ πολλῆς
 5 σπουδῆς ἐμάνθανον. ταῦτ' οὖν πάνυ μὲν [οὔν] οὐκ οἶομαι
 οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ἐμὲ φαῦλον εἶναι ζητητὴν· ἐπεὶ τὴν γε
 σωφροσύνην μέγα τι ἀγαθὸν εἶναι, καὶ εἴπερ γε ἔχεις αὐτό,
 176 μακάριον εἶναί σε. ἀλλ' ὄρα εἰ ἔχεις τε καὶ μηδὲν δέη
 τῆς ἐπφδῆς· εἰ γὰρ ἔχεις, μᾶλλον ἂν ἔγωγέ σοι συμβου-

b 4 νομοθέτης BTW: ὀνοματοθέτης scr. recc.   b 5 ἐν om. Schanz
 b 8 καὶ τὰ T: καὶ B   c 2 γένοιτο T: γε οἶτο B: γε οἶοιτο W
 c 5 ἀμῶς γέ πως TW: ἄλλως γέ πως B   c 8 εὐθητικῶν BT: εὐθητικῶς
 t: ἀν εὐνοϊκῶν?   d 1 εὐρεῖν T: εῖρεν B: αἰρεῖν B²   e 3 ἐπφδῆς
 TW: ἐπφδίας B et γρ. W   e 5 οὖν secl. Winckelmann   e 7 γε
 T: τε B

λεύσαιμι ἐμὲ μὲν λήρον ἡγείσθαι εἶναι καὶ ἀδύνατον λόγῳ
 ὀτιοῦν ζητεῖν, σεαυτὸν δέ, ὅσῳ περ σωφρονέστερος εἶ,
 τοσοῦτῳ εἶναι καὶ εὐδαιμονέστερον. 5

Καὶ ὁ Χαρμίδης, Ἄλλὰ μὰ Δί', ἦ δ' ὅς, ἔγωγε, ᾧ Σώ-
 κρατες, οὐκ οἶδα οὐτ' εἰ ἔχω οὐτ' εἰ μὴ ἔχω· πῶς γὰρ ἂν
 εἰδείην ὃ γε μὴδ' ὑμεῖς οἰοί τέ ἐστε ἐξευρεῖν ὅτι ποτ' ἔστιν,
 ὡς φῆς σύ; ἐγὼ μέντοι οὐ πάνυ σοι πείθομαι, καὶ ἐμαυτόν, b
 ᾧ Σώκρατες, πάνυ οἶμαι δεῖσθαι τῆς ἐπωδῆς, καὶ τό γ' ἐμὸν
 οὐδὲν κωλύει ἐπάδασθαι ὑπὸ σοῦ ὅσαι ἡμέραι, ἕως ἂν φῆς
 σὺ ἱκανῶς ἔχειν.

Εἶπεν ἄλλ', ἔφη ὁ Κριτίας, ᾧ Χαρμίδη, (ἦν) δρᾶς τοῦτο 5
 ἔμοιγ' ἔσται τοῦτο τεκμήριον ὅτι σωφρονεῖς, ἦν ἐπάδειν
 παρέχῃς Σωκράτει καὶ μὴ ἀπολείπη τούτου μήτε μέγα μήτε
 σμικρόν.

Ὡς ἀκολουθήσοντος, ἔφη, καὶ μὴ ἀπολειψομένου· δευνὰ
 γὰρ ἂν ποιόην, εἰ μὴ πειθοίμην σοὶ τῷ ἐπιτρόπῳ καὶ μὴ c
 ποιόην ἂ κελεύεις.

Ἄλλὰ μὴν, ἔφη, κελεύω ἔγωγε.

Ποιήσω τοίνυν, ἔφη, ἀπὸ ταυτησὶ τῆς ἡμέρας ἀρξάμενος.

Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, τί βουλευέσθου ποιεῖν; 5

Οὐδέν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἀλλὰ βεβουλευέμεθα.

Βιάση ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ οὐδ' ἀνάκρισίν μοι δώσεις;

Ὡς βιασομένου, ἔφη, ἐπειδήπερ ὅδε γε ἐπιτάττει· πρὸς
 ταῦτα σὺ αὖ βουλεύου ὅτι ποιήσεις.

Ἄλλ' οὐδεμία, ἔφην ἐγώ, λείπεται βουλή· σοὶ γὰρ d
 ἐπιχειροῦντι πράττειν ὀτιοῦν καὶ βιαζομένῳ οὐδεὶς οἶός τ'
 ἔσται ἐναντιοῦσθαι ἀνθρώπων.

Μὴ τοίνυν, ἦ δ' ὅς, μὴδὲ σὺ ἐναντιοῦ.

Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐναντιώσομαι. 5

a 4 ὅσῳ περ TW: ὅς ὅσῳ περ B a 7 οὐτ' εἰ ἔχω t: εἴτι ἔχω B: εἴτ'
 εἰ ἔχω T b 3 ἕως W: ἴσως BT b 5 ἦν add. Goldbacher (εἰ
 add. recc.) δρᾶς τοῦτο secl. Hermann: δρᾶ τοῦτο ci. Madvig
 b 6 ἦν BW: ἦν T b 7 ἀπολείπη (suprascr. ι) W: ἀπολίπη BT
 c 5 οὗτοι Bt: οὔτοι T c 7 βιάσει BT: βιάσεις t d 4 ἐναντιοῦ
 Bt: ἐναντίου T

127